

MILLIY TIKLANISH

17 (338) ● 2015 йил 29 апрель, чоршанба ● Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси
 ЎзМТДП — www.mt.uz Тахририят — www.milliytiklanish.uz 2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

Сурхондарёда партия ташкилотлари ва гуруҳлари фаолиятига оид 350 га яқин чиқишлар амалга оширилди

"Банк кредитлари — хунармандларга" партия лойиҳасининг навбатдагиси Самарқанд вилоятида ўтказилди

Хорижий тажриба ўрганилганда унга айнан миллий манфаатлар нуқтаи назари билан ёндошишимиз зарур

Худудий партия ташкилотларида

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий кенгашининг 14 апрелда бўлиб ўтган III Пленумида Ислам Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимида бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқи, унда мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ҳаётини янги поғонага кўтариш юзасидан белгилаб берилган вазифалар, партиянинг ўтган сайловдаги иштироки, ЎзМТДП ташкилотлари ва гуруҳлари ҳамда Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси олдида турган долзарб вазифалар муҳокама қилинган эди. Пленумда барча даражадаги партия ташкилотлари ва депутатлик бирлашмаларининг сайловолди Платформа ижросини таъминлаш борасидаги фаолиятини ривожлантириш, уларнинг электорат манфаатларини ҳимоя қилишдаги ташаббускорлигини янада кучайтириш, миллий тикланиш гоясини амалга ошириш ва барқарор миллий ривожланишни таъминлаш мақсадида ЎзМТДПнинг 2015-2019 йилларга мўлжалланган иш дастури қабул қилинди.

Сайловолди ваъдаларни бажариш

ЎзМТДП вилоятлар ташкилотлари зиммасига катта масъулият юклайди

лар ва партия фаоллари иштирок этди. Кенгайтирилган йиғилишда давлатимиз раҳбарининг Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимида бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқида илгари сурилган вазифалар, партиянинг 2015-2019 йилларга мўлжалланган мақсад-вазифалари ижроси юзасидан фикр мулоҳазалар билдирилди. Мажлисида ЎзМТДП Марказий кенгаши раиси Сарвар Отамуратов маъруза қилиб, жумладан, шундай деди:

— Парламент ва маҳаллий кенгашларга ҳамда Ўзбекистон Республикаси

Президентлигига бўлиб ўтган сайловлар партияимиз учун жиддий синов ва тажриба мактаби бўлди. Амалга оширган сай-ҳаракатларимиз ва сайловолди Платформада белгиланган вазифаларнинг ҳаётийлиги парламент сайловида муносиб иштирок этишимизни таъминлади. Эришилган натижалар дастурий мақсад-вазифаларимизни рўёбга чиқариш ва сайловчилар ишончини қозонишимизда гоят муҳим аҳамият касб этади.

Давлатимиз раҳбарининг парламент палаталари қўшма йиғилишидаги нутқида мамлакатимиз эришган юксак марралар фахр билан эътироф этилди. Шу билан

бирга олдимизда турган устувор вазифалар белгилаб берилди. Бу, ўз навбатида, партияимиз зиммасига ҳам улкан масъулият юклайди. Жумладан, қўшма йиғилишда илгари сурилган ахборот, сўз эркинлиги, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш, фуқаролик жамияти институтларини ривожлантириш борасидаги ислохотларни янги босқичга кўтаришга оид вазифалар партия ташкилотлари ва барча даражадаги депутатларимиздан алоҳида эътибор талаб этади.

> 2-бет.

Ушбу сонда:

"Кексалари эъзозланган юртнинг эртаси бор"

партиянинг Наманган вилоят кенгаши ўтказган тадбир шундай номланди

> 4-бет.

Миллий ахборот макони

"UZ" доменидаги сайтлар ривожда намоян

> 6-бет.

Гени ўзгартирилган маҳсулотлар

истеъмолчи ҳаётини хавф остига қўймоқда

> 7-бет.

Замонавий сайёҳлик индустрияси

мамлакат иқтисодиёти ривожига хизмат қилади

> 8-бет.

Электорат минбари

Партия ва таълим муассасаси бирдай манфаатдор

Юртимиз қадим ва бой ўрмишга эга. Аждодларимиз илм-фан, адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳаларида оламшумул ютуқларга эришиб, жаҳон тамаддуни ривожига салмоқли ҳисса қўшган. Бу, шубҳасиз, барчамизга фахр-ифтихор баҳи эстади, Ватанга бўлган меҳр-муҳаббатимизни янада оширади.

қилинмайдиган ҳақиқатдир. Шу маънода таълим муассасаларида ўқувчиларнинг юртимизда мавжуд маданий-тарихий ёдгорлик масканларига оммавий ташрифларини уюштириш ЎзМТДПнинг яқин беш йилликдаги мақсадларига киририлгани эътиборга молик.

Гарчи партия сайловолди Платформа-си эълон қилинганига ярим йилча вақт бўлиб

Шарофат ХОЖИЕВА,
меҳнат фахрийси

Узоқ йиллар ёш авлод тарбияси йўлида фаолият олиб борган инсон сифатида ватанпарварликдек эзгу туйғунинг инсон камолотидаги аҳамиятини кадрлайман. Ёшларни ватанпарвар этиб тарбиялашни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйган эканмиз, авваламбор, уларга серкуёш диёримизнинг шонли ўтмиши ҳақида сўзлашдан чарчасаслигимиз керак, деб ҳисоблайман.

Ёшлар тарбиясига бугун оила ва таълим муассасасидан ташқари, жамоат ташкилотлари ҳам қаттиқ бел боғлагани, албатта, қувонарли ҳол. Чунки, ЎзМТДП сайловолди Платформасида ўзбек халқининг бой тарихи ва маданиятини ўрганиш, улар-

ни ёш авлод ўртасида кенг тарғиб этиш, ёшларда тарихий мерос ва халқ анъаналарига чуқур эҳтиром уйғотишга алоҳида эътибор қаратаётган.

Юртимиздаги қадимий меъморий қиладар бой тарихимиздан ҳикоя қилувчи ноёб манбалардир. Улар асрлар оша аждодларимиз, миллатимиз ҳаёти, шонли тарихимиздан бизга гувоҳлик беради. Меъморий ёдгорликлар билан яқиндан танишиш мақсадида ёшлар учун экскурсия уюштириш таълим-тарбия жараёнида катта самара бериши исбот талаб

қолган бўлса-да, бу йўналишда қандай амалий ишлар қилинганини билиш партиянинг электорати, шунингдек, кенг жамоатчилик учун жуда муҳим. Чунки ҳам таълимий, ҳам тарбиявий мақсадга эга бундай самарали воситалардан нафақат сиёсий партия, балки ўқув муассасаси ҳам манфаатдор бўлиши, пировардида, партия ташкилотлари билан таълим муассасалари ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаши шубҳасиз.

Депутат сўров киритди

Мамлакатимизда барча соҳада амалга ошириляётган кенг қўламли ислохотлар, энг аввало, инсон ва унинг манфаатларига хизмат қилишга қаратилган. Халқ депутатлари Навоий вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларидаги ЎзМТДП гуруҳлари ҳам ҳудуд ободлиги ва аҳолининг турмуш фаровонлигини оширишга баҳоли қудрат ҳисса қўшаётир. Улар ўз ваколатларидан унумли фойдаланиб, партия дастурий гояларини амалга ошириш, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, электорат манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган вазифаларни бажаришга алоҳида эътибор қаратмоқда.

Электорат манфаатлари

халқ вакилларининг доимий эътиборида бўлиши лозим

Халқ ишониб сайлаган вакил, аввало, сайловчиларнинг ўй-фикри, хоҳиш-истаклари билан қизиқиши, электорат манфаатларини ифода этувчи амалий ишлари билан намуна бўлиши лозим. Зеро, партия билан кенг жамоатчилик ҳамкорлигини таъминлаш, унинг сиёсий майдондаги мавқеини мустаҳкамлашда маҳаллий кенгаш депутатлари алоҳида ўрин тутди. Чунки улар бевосита халқ орасида яшайди, сайловчилар билан ҳам-қадам, ҳамнафас. Улар амалга ошираётган депутатлик назорати ва сўровлари эса аҳоли мурожаатларининг ижобий ҳал этилишида, ҳудудларнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида муҳим аҳамият касб этади.

> 4-бет.

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

www.milliytiklanish.uz
сайтида ҳам ўқинг!

Кексалар тажрибаси — ёшларга ибрат

худудий кенгашларда ўтказилган тадбирларнинг бош мавзусига айланди

Қорақалпоғистон

ЎзМТДП Нукус туман кенгаши "Кексаларни эъзозлаш — давлат сиёсатининг устувор йўналиши" мавзусида тадбир ўтказди. Йиғилишда "Кексаларни эъзозлаш йили" Давлат дастурида белгиланган вазифалар, нурунийларнинг бой ҳаётий тажрибасини ёшлар ўртасида кенг тарғиб қилиш, маънавий-маърифий тадбирларга обрў-эътиборли фахрийларни жалб этиш лозимлиги хусусида сўз юритилди. Ёшларни миллий кадриятларимизга ҳурмат, Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш, уларни "оммавий маданият"нинг салбий оқибатларидан асрашда кексаларимизнинг ибратли ҳаёт тажрибаси муҳим аҳамият касб этиши қайд этилди.

Тошкент вилояти

ЎзМТДП Оҳангарон туман кенгаши "Хотира — абадий, инсон ёди — муқаддас" мавзусида тадбир ўтказди. Унда юртимизда ҳар йили Хотира ва қадрлаш куни муносабати билан Иккинчи жаҳон уруши фахрийлари, кексалар ва ёш авлод вакиллари иштирокида ўтказилган бундай тадбирлар ёш авлод онгутафаккурида Ватанимиз тарихидан гурурланиш, аждодларга муносиб бўлиш туйғусини шакллантириш, ёшларни оғоҳликка, ота-боболаримиз аъналарига содиқ бўлишга, бебаҳо нэъмат — тинчлик ва мустақилликни кўз қорачигидек асрашга даъват этишга хизмат қилаётгани таъкидланди.

Хотира ва қадрлаш — халқимизнинг асрий кадриятлари, улугъ фазилатларидан. Шу боис юртимизда кенг нишонланаётган Хотира ва қадрлаш кунига бағишланган тадбирларда она диёримиз, халқимизнинг озодлиги, фаровон ҳаётини мардлик ва шижоат билан ҳимоя қилган фидойи юртодшларимиз хотираси улуғланмоқда. Партия туман кенгаши ташаббуси билан Оҳангарон туманида жойлашган Озодлик қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлганлар хотирасига бағишлаб ёдгорлик ўрнатилгани улар хотираси авлодлар қалбига мангу яшашнинг ёрқин намунаси.

Фарғона

ЎзМТДП Фарғона вилоят кенгаши "Ёшлар қаноти", Маънавият тарғибот маркази ҳамда "Маҳалла" хайрия жамоат фонди Марғилон шаҳар бўлиналари ҳамкорлигида "Юртим тарихини ўрганаман" шиори остида "Тарихдан садо бергучи обод гўшлар" мавзусида ёшлар акцияси ўтказилди. Таъкидланганидек, тадбирни ташкил этишдан асосий мақсад — миллий кадрият, аъна ва ҳаёт урф-одатларимизни ёшлар орасида кенг тарғиб қилиш, ёшларда Ватанга муҳаббат, буюк аجدодлардан фахрланиш, уларга муносиб бўлиш туйғусини шакллантириш, ўзаро ҳурмат, ташаббускорлик, меҳнатсеварлик ҳислатларини ошириш, қолаверса, атроф-муҳитни асраб-авайлаш, табиятга меҳр уйғотиш ва партия "Ёшлар қаноти" олдидаги вазифаларни ҳаётга татбиқ этишдан иборат.

Ёшлар акциясида меъморий обидалар жойлашган ҳудудда ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Манзарали дарахт ва гул кўчатлари ўтказилди.

Бухоро

ЎзМТДП Шофиркон туман кенгаши "Аёллар қаноти" "Аёлни улугълаш — оилани, Ватанини, ҳаётини улугълаш демократ" мавзусида тадбир ўтказди. Унда сиёсий партиялар фаолиятида хотин-қизлар иштироки тобора кенгайиб бораётгани, Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси хотин-қизларнинг жамиятни янгилаш, маънавий кадриятлар ва халқ аъналарини сақлаш, бойитиш жараёнида тўлақонли иштирок этишини таъминлаш йўлида изчил фаолият олиб боришга интилаётгани таъкидланди.

Қайд этилганидек, бугун мамлакатимизда хотин-қизларнинг салоҳияти ва меҳнатининг муносиб қадрланаётгани давлат ва жамият барқарорлигини таъминлаш, аёлларни юрт равнақи, халқ фаровонлиги йўлида янада самарали меҳнат қилишга ундамоқда.

Тадбирда ҳар томонлама соғлом авлод тарбияси, оилаларда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш, эрта турмуш қуриш ҳамда қариндошлар ўртасидаги никоҳнинг олдини олиш, хотин-қизлар саломатлиги ва бандлигини таъминлаш каби масалалар атрофида муҳофаза этилди.

Жиззах

ЎзМТДП Арнасой туман кенгаши, туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими, таълим, фан ва маданият ҳодимлари касабга уюшмаси туман кенгаши ҳамкорлигида Кексаларни эъзозлаш йили муносабати билан "Спорт — саломатлик ва фаровон ҳаёт сари" шиори остида мусобақа ташкил этилди. Унда партия туман кенгаши таркибидagi куйи бугун аъзоларидан тузилган 21 жамоа иштирок этди.

Тадбирда партия туман кенгаши раиси М.Нарзуллаев мамлакатимизда спортга алоҳида эътибор қаратаётгани, бу каби оммавий спорт мусобақаларини уюштириш аҳоли, жумладан, ёшларни жисмоний ва руҳий чиниқтириш ҳамда улар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантиришнинг муҳим омили эканини таъкидлади.

Мини-футбол мусобақасида туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими вакилларидан иборат жамоа биринчи ўринни эгаллади. Велопойгада Арнасой туман иқтисодий ва хизмат кўрсатиш касбунарсой коллежи педагогларидан иборат куйи бугун голиб бўлди.

Сурхондарё

ЎзМТДП вилоят кенгаши "Аёллар қаноти" ҳамда партия Кизирик туман кенгаши ҳамкорлигида "Ўзбек халқ озгаки ижодининг маънавиятимизда тутган ўрни" мавзусида маънавий-маърифий тадбир ўтказилди. Унда халқ озгаки ижодининг оммавийлигини ошириш, ёшларни миллий кадриятларимизга ҳурмат руҳида камолга етказишда улардан фойдаланиш ҳамда бой маънавий меросимизга хорижликлар эътиборини янада кўчатириш лозимлиги қайд этилди.

Тадбирда фольклор санъатини янада ривожлантириш, халқ озгаки ижрочилигини кўлаб-қувватлаш масалалари муҳофаза этилди. Фольклор аъналарини асраб-авайлаш ва ўрганишнинг аҳамияти, бахшичилик санъати, фольклор ва ёшлар маънавиятига оид мавзуларда маърузалар тингланди. Миллий фольклор этнография дастаси, халқ бахшилари ҳамда мактаб ўқувчилари ижро этган ашула ва рақслар, турли саҳна кўринишлари тадбирга ўзгача руҳият бағишлади.

Шаҳзод ҒАҒҒОРОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Нурунийлар доимо эъзозда

ЎзМТДП вакиллари бир гуруҳ нурунийлар хонадонига ташриф буюрди

— Ўзбек халқидан жуда кўп яхши фазилатлари ўрганганман. Шу заминда яшадим, ишладим, кексалик гаштини сурялман, — дейди отахон. — Кексайиб қолган одамга энг зарур нарса — бу атрофдаги одамлардан эъзоз кўриш. Ўзбекистон одадларга, одадийлик кадриятларига ҳаммиша тан бераман. Шу кунларда турмуш ўртоғимдан айрилиб, ёлғиз қолдим. Аммо кўни-кўшни, қадрдонларим сира ёлғизлатишмайди. Атрофдаги мактаб, коллежалардан ёш дўстларим тез-тез келиб туришди. Уларга уруш хотираларини

дан сўзлаб бераман, Ўзбекистон бағрикенг, жаннатмакон юрт эканини, халқимизнинг ажойиб ва бетакрор урф-одатлари, одадийлик кадриятларини тақдорлашдан чарчамайман. — Юртимиздаги сиз каби нуруний кексалар бугунги авлод учун намуна ва ибрат, — деди партия вилоят кенгаши раиси К.Отахонов уруш ва меҳнат fronti фахрийси Пўлат ота Қаюмов хонадонига бўлганида. — Сизларнинг шарафли ҳаёт йўлингиз, матонат ва жасоратингиз ҳаммиша қадрга, ибрат ва эъзозга лойиқ.

Пўлат ота узоқ йиллар масъул лавозимларда ишлаган. 96 ёшли отахон мустабид тузум давридаги турли қийинчиликларни кўриб, ўша оғир, долғали йилларга гувоҳ бўлган. Шунинг учун ҳам бугунги дориллом кунларнинг кадрини ҳаммадан ҳам кўпроқ билади, таққослай олади.

— Ҳозирги ёш авлодга ҳавас қиламан, — дейди отахон. — Ўзбекистоннинг келажаги буюклиги шундаки, халқимиз ўзлигини англаб, ўзбек ўғлонларини нигмаларга қодирлигини олам аҳлига исботлаб яшайпти. Сизларнинг бугунги ташрифингиз ҳам ўзбекистон фазилатининг бир кўриниши. Давлатимиз томонидан биз кексаларга кўрсатилган эъзоз-эҳтиромдан бошимиз кўкка етмоқда.

Бундай миннатдорлик меҳнат фахрийлари бўлмиш Жўрабой ота Ҳасанов, Насиб ота Турсунов хонадонларида ҳам қайта-қайта тақдорланди. Эъзоз кўрган кўнгли яшнаб кетди, деганлари айни ҳақиқат экан. Уларнинг юз-кўзларидаги эъзоз кўрган кўнгли яшнаб кетди, деганлари айни ҳақиқат экан. Уларнинг юз-кўзларидаги эъзоз кўрган кўнгли яшнаб кетди, деганлари айни ҳақиқат экан. Уларнинг юз-кўзларидаги эъзоз кўрган кўнгли яшнаб кетди, деганлари айни ҳақиқат экан.

Замира РЎЗИЕВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Репортаж

Давлатимиз раҳбарининг 2015 йил 26 мартдаги умумхалқ байрами — Хотира ва қадрлаш кунига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисидаги фармойиши ижроси доирасида мамлакатимизнинг барча ҳудудларида Иккинчи жаҳон уруши ва меҳнат fronti фахрийлари иштирокида турли маънавий-маърифий тадбирлар, авлодлар учрашувлари бўлиб ўтмоқда.

"Жасорат, бурч, матонат" шиори остида ташкил этилаётган шундай тадбирлар ЎзМТДП ташкилотлари ҳамда фаоллари иштирокида ҳам ўтказилаётир. Андижон вилоятида ЎзМТДП Марказий кенгаши раиси, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари Сарвар Отамуратов ҳамда бир гуруҳ партия фаоллари бир неча хонадонларга ташриф буюрди. Улар дастлаб Андижон шаҳридаги 2-маҳалла фуқаролар йиғинида истиқомат қилаётган Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, 91 ёшли Григорий Речкин ҳолидан хабар олдилар. Бундай эътибордан хурсанд бўлган отахон ўзбек халқига хос инсонийлик, бирдамлик, меҳр-оқибат каби фазилатларни қадрлашгани бот-бот таъкидлади.

Бошлангич партия ташкилотлари — бош таянчимиз

Мамлакатимизда қишлоқ аҳолиси фаровонлигини ошириш ва уларнинг муносиб турмуш кечириши учун шаҳарликдан қолишмайдиغان замонавий шароитлар яратишга алоҳида эътибор қаратилаётир. Қишлоқларни ободонлаштириш, аҳолига қулай шарт-шароитларни яратиш жараёнида бошлангич партия ташкилотлари ҳам фаол иштирок этмоқда. Жиззах вилояти Янгиобод тумани Соҳибкор қишлоғида ташкил этилган БПТ ана шундай куйи бўлишлардан бири.

Соҳибкорга сув келди

қишлоқ аҳоли ЎзМТДПдан мамнун

— Бевоқиф ташаббусимиз билан қишлоққа 8 километр узоқликдаги Ҳўжамушкент сув омборидан янги қувурларда тоза ичимлик суви келтирилгани қишлоқдошларимизни хурсанд қилиш билан бирга, партияимиз хайрихоҳлари сафи кенгайишида ҳам муҳим омили бўлмоқда, — дейди БПТ етакчиси, халқ депутатлари Янгиобод туман Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутат Раъно Тангрикулова. — Қишлоқ аҳолисининг турмуш фаровонлигини ошириш, шаҳар ва қишлоқларни ўзаро уйғун ривожлантириш, ЎзМТДП сайловолди Ҳаракат дастурида белгиланган устувор вазифалардан биридир. Бу гоёмасадларни амалга оширишга ҳисса қўшиш биз, партия аъзоларининг энг муҳим вазифамиз саналади.

Соҳибкор қишлоғида ташкил этилган мазкур куйи бугун вилоятда энг ташаббускор бошлангич партия ташкилотларидан биридир. Утган йили қишлоқ аҳолисини суолтирилган газ билан таъминлашга ҳам айнан шу куйи бугуннинг ташаббуси билан ечим топилди. Партия туман кенгаши, фаолларимиз саяб-ҳаракати натижа-сида ҳозирда қишлоққа суолтирилган газ мунтазам етказиб берилмоқда. Қишлоқ аҳоли бундан мамнун. Бундан ташқари, партия сайловолди Платформасида белгиланган озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш дастурининг бажарилиши, аҳолининг томорқа ҳўжалиқларидан самарали фойдаланиши бўйича тақлифлар ишлаб чиқилиб, маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳларига юборилмоқда. Бу эса аҳолининг турмуш фаровонлиги йил сайин юксалиши ҳамда ЎзМТДП дастурий вазифаларига бўлган хайрихоҳлигини янада кўпайтирди.

Қишлоқда гиламдўзлик, дўппидўзлик, тикувчилик ва яна бошқа бир қанча янги хунармандлик турларини ривожлантириш воситасида хотин-қизлар ҳамда ёшлар бандлигини таъминлаш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш куйи бугуннинг энг муҳим вазифаларидан биридир. Зеро, бу Соҳибкор қишлоғида турли йўналишларда фаолият юритиб, ҳам оиласи, ҳам эл-юртга наф келтирувчилар сони янада ортишида муҳим омили бўлиши, шубҳасиз. Бошлангич партия ташкилотларининг аҳолини қизиқтираётган масалаларни ўз вақтида аниқлаши, чора-тадбир излаши, худудий партия ташкилотларига тақлифлар билан чиқариш куйи бугуннинг ўша худудда нуфузи ошишига, партия Ҳаракат дастурида белгиланган мақсад-вазифалар рўйбеда муҳим ўрин тутди.

Дилноза ҲАЙИТОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Партия лойиҳаси — амалда

"Банк кредитлари — хунармандларга"

лойиҳаси доирасида самарқандлик 30 нафар тадбиркорга 100 миллион сўмдан зиёд имтиёзли банк кредитлари олиш учун сертификатлар топширилди

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси сайловолди Платформасида миллий хунармандчиликнинг барча турларини ривожлантириш, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш аҳоли турмуш даражасини реал ва жиддий оширишнинг асосий омили сифатида белгиланган. Айни пайтда жойларда мазкур дастурий вазифалар ижросини таъминлашга қаратилган қатор лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Шу йилнинг 21-22 апрель кунлари Самарқанд вилоятининг Окдарё ва Нарпай туманларида "Микрокредитбанк" сармоалари — тадбиркорлик, бунёдкорлик ва тараққиёт хизматида! шиори остида "Кичик бизнесни ривожлантириш учун молиявий ресурслар бериши янада кенгайтириш, янги иш жойлари ташкил этиш, аҳолининг кенг қатлами учун банк хизматларидан фойдаланиши ривожлантириш" мавзусида амалий семинар бўлиб ўтди. Тадбир ЎзМТДП Марказий кенгаши, партиянинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси ҳамда "Микрокредитбанк" АТБ ҳамкорлигида ўтказилди.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ташаббуси билан 2012 йилдан буён ўтказиб келинаётган мазкур лойиҳа юртимизнинг олис туман ва қишлоқларидаги ёшларни, айниқса, хотин-қизларни соҳага кенг жалб этиш, оилавий тадбиркорлик ва миллий хунармандчилик ривожини, уларга имтиёзли банк кредитлари ажратилишида муҳим аҳамият касб этаётир. Тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланишни ниёт қилган ёшлар лойиҳа доирасида зарурий ҳуқуқий маълумот ва банк хизматларининг сўнгги янгиликларидан хабардор бўлишаётир.

Самарқандда ўтган мазкур лойиҳа доирасида 30 нафар тадбиркорга 100 миллион сўмдан ортиқ кредит ажратилди. Яна бир аҳамиятли жиҳати шундаки, банк маблағлари имтиёзли, йиллик уч фоиз устама тўлаш шарти билан берилди. Бу тадбиркорликни энди бошлаётган ёки фаолиятини янада кенгайтиришни мақсад қилган тадбиркор учун катта имконият яратиши шубҳасиз. — Ушбу тадбирни ташкил этишдан қўлланган асосий мақсад касб-хунар коллежи битирувчилари ва хотин-қизларнинг банк хизматларидан фойдаланишларини янада кенгайтиришдан иборат, — деди ЎзМТДП фракцияси аъзоси Марҳаб Фафурова. — Партияимиз сайловолди

ди Платформасида коллеж битирувчилари бандлигини таъминлаш, уларни хунармандчиликка кенг жалб этиш, жойларда ушбу соҳада "устоз-шогирд" аънасини ривожлантириш, хотин-қизларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш каби устувор вазифалар белгиланган. "Банк кредитлари — хунармандларга" лойиҳаси ана шундай мақсад-вазифалар рўйбеда хизмат қилаётир.

Семинар иштирокчилари тадбир доирасида худуддаги уста ва ёш хунармандларнинг қўл меҳнати намуналари билан танишдилар. Кўргазмага қўйилган маҳсулотлар бежиримлиги, харидорчилиги билан киши эътиборини тортади. Бундай санъат асарлари самарқандлик хунармандларнинг юксак салоҳиятидан далолат беради.

— Уттиз йилдан буён сандиқ ясаймиз, — дейди оқдарёлик хунарманд Муҳаббат Обидова. — Ўғилларим Шерзод, Акобир, Азиз ҳам шу хунарга меҳр қўйган. Қизим Лобар зардўзлик билан шуғулланади. Бир сўз билан айтганда, хунармандлар оиласимиз. Ота-боболаримиз ҳам хунарманд бўлишган. Биз уларга муносиб издош бўлишга ҳаракат қилаймиз. Бугунги семинарни, кўргазмани кўриб туман партия ташкилоти билан ҳамкорлигимизни янада мустаҳкамлашни, имтиёзли банк кредитларидан фойдаланиб, фаолиятимизни кенгайтиришни ниёт қилдим.

Амалий семинар сўнггида имтиёзли кредит олган тадбиркорларнинг фикр-мулоҳазалари билан қизиқдик.

Гулзода РАҲМАТОВА, Нарпай ижтимоий-иқтисодий кесб-хунар коллежи битирувчиси:

— Партия лойиҳасида қатнашганимдан хурсандман. Бу менга ўз ишимни йўлга қўйишга имкон берди. Олинган кредитга қишлоғимизда тикувчеши ташкил этмоқчиман. Коллежини ўзим билан битирган уч дугонамни корхонага ишга тақлиф қиламан. Дастлаб замонавий парда ва аёллар кўйлагини тикитишни режалаштирганмиз. Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси лойиҳаси доирасида 3 фоизлик устама тўлаш шарти билан олинган кредит ўз ишимни тезроқ бошлашимга ёрдам беради. Тенгдошларимга ҳам партиянинг ана шу лойиҳасида иштирок этишни тавсия қиламан.

Мунира САНОҚУЛОВА, тадбиркор:

— Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси фаолиятини анчадан буён кузатиб бораман. Партиянинг хунармандчиликни ривожлантириш, шу йўналишда фаолият олиб бораётган корхоналар манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган саяб-ҳаракатларини қўллаб-қувватлайман. ЎзМТДПнинг банклар кўмағидаги мазкур лойиҳаси худудимизда хунармандчилик ва халқ амалий санъатини янада ривожлантиришга муносиб ҳисса қўлиши шубҳасиз. Чунки биргина Окдарё туманида мазкур лойиҳа асосида 15 нафар хунармандга имтиёзли кредит олиш учун сертификат топширилди. Уларнинг орасида мен ҳам борлигимдан хурсандман. Олинган маблағни ўзим ташкил қилган "Оқдарё Гулсумхоним чевари" корхонаси фаолиятини янада кенгайтиришга сарфлайман. Корхонамиз аёллар кийим-кечакни тайёрлаш билан шуғулланади. Энди болалар учун юмшоқ ўйинчоқлар тайёрлашни йўлга қўймоқчимиз. Бозор талабидан келиб чиқиб яна бошқа турдаги маҳсулотларни ҳам ишлаб чиқариш ниятимиз бор. Банкдан олган имтиёзли кредит бизга атиги 3 фоизлик устама тўлаш шарти билан берилаяпти. Биз каби хунармандларга ана шундай имконият яратиб бериш учун кўмаклашаётган ЎзМТДПдан хурсандимиз.

Ориф ХОЛИҚУЛОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Депутат сўров киритди

Электорат манфаатлари

халқ вакилларининг доимий эътиборида бўлиши лозим

< Давоми.
Бошланиши 1-бетда.

Хусусан, Навоий шаҳридаги "Меъмор" маҳалла фуқаролар йиғинида истиқомат қилувчи бир гуруҳ фуқароларнинг муурожаати асосан халқ депутатлари Навоий шаҳар Кенгашидаги ҲМТДП гуруҳи аъзоси Нурбек Улуғбердиев шаҳар ҳокимлигига депутатлик сўрови киритди. Унда шаҳарнинг 17-кичик ҳақасида автоуловлар учун турар жой, савдо дўконлари ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари ташкил этиш зарурати борлиги ифода этилди. Айни пайтда сўровни шаҳар ҳокимлиги ишчи гуруҳи ўрганиб чиқиб, тегишли тартибда халқ эътиборидан чора-тадбирлар кўрмоқда.

Шунингдек, жорий йилнинг март ойида аҳоли муурожаати асосан халқ депутатлари вилоят Кенгашига ҲМТДПдан сайланган депутат Эркин Қаршиев Нурота туманининг "Янгитурмуш" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудидаги Жилонтамғали ҳамда Сувлик қишлоқларида мобил алоқа ва телеузиатиш мосламаси ўрнатиш, ҳудуддан ўтувчи сой устидан кўприк қуриш масаласи бўйича туман ҳокимлигига депутатлик сўрови юборди. Мазкур масалалар тегишли ташкилотлар томонидан ўрганиб чиқилди. Айни пайтда кўприк қуриш масаласи ижобий ҳал этилди. Яқинда мобил алоқа ва телеузиатиш мосламаси ўрнатилади. Депутатимиз юборган мазкур сўров ҲМТДП сайловолди Платформасида ахборот таъминоти йўналишида белгиланган мақсад-вазифалар ижросига хизмат қилиши аҳамиятлидир. Яъни, партия ҳаётига

замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш, қишлоқ жойлардаги фуқароларнинг юқори даражада ахборотга эга бўлишини, теле-радио дастурларини, айниқса, мамлакатимизнинг энг олис минтақаларида ишончли тарзда қабул қилинишини таъминлашга кўмаклашишни мақсад қилган. Депутат Эркин Қаршиевнинг саъй-ҳаракатлари дастурий мақсадларимизнинг амалга оширилиши, электоратимиз манфаатларини таъминлашга хизмат қилади.

Фуқаролар ўзларини ўйлантираётган турли масалалар юзасидан партия ташкилотлари ҳамда депутатлик гуруҳла-

методик таъминлаш ва ташкил этиш бошқармаси бошлиғи вазифини бажарувчи Г.Шерматовга депутатлик сўрови киритди. Унинг натижасида мактаб қурилиши 2016 йилга мўлжалланган Давлат дастурига киритилиши режалаштирилганлиги маълум бўлди. Фарзандларнинг 2016-2017 ўқув йилидан бошлаб замонавий, шинам, барча шарт-шароитлар мўҳайё этилган ўқув масканиди таълим олиш имконияти яратилганлигини, демократик жа-

Маҳаллий кенгашлардаги депутатларимиз фуқароларнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги фаоллигини, демократик жа-

✓ **Партияимиздан халқ депутатлари Навоий вилоят Кенгашида 14, шаҳар кенгашларида 15, туман кенгашларида эса 65 нафар депутат фаолият кўрсатмоқда**

✓ **Депутат Эркин Қаршиевнинг сўрови партия сайловолди Платформасида белгиланган ахборот таъминоти борасидаги вазифалар ижросига хизмат қилади**

✓ **Олчинободлик ўқувчилар янги мактаб биносиди таҳсил олишади**

рига мунтазам равишда муурожаат қилмоқда. Масалан, халқ депутатлари вилоят Кенгаши депутати Шаҳло Нарзиевага Хатирчи туманидаги Олчинобод қишлоқ фуқаролар йиғинида истиқомат қилувчи бир гуруҳ кексалар — С.Раззоқов, А.Файзуллаев, Ю.Равшанов, Б.Қораев ҳудуддаги 54-мактаб биносини янгидан қуриш бўйича амалий ёрдам сўраб муурожаат этишди. Ушбу масала юзасидан депутат вилоят халқ таълими муассасалари фаолиятини

раёнлардаги иштирокини янада ошириш ҳамда ҲМТДП дастурий мақсад-ғояларини кенг жамоатчилик орасида тарғиб қилиш ишларига ҳам алоҳида эътибор қаратмоқда. Бу борада халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар кенгашларидаги партия гуруҳлари партия ташкилотлари билан доимий ҳамкорликда жойларда турли тадбирлар, учрашулар давра суҳбатлари ташкил этмоқда.

Ўралий ТУРДИЕВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Конунчилик жараёнида

Халқаро қиёсий таҳлил

қонунларни янада такомиллаштиришга хизмат қилади

Давлатимиз раҳбари жорий йилнинг 23 январиди Олий Мажлис палаталарининг қўшма йиғилишида ишлаб чиқилаётган қонун лойиҳаларини хорижий ҳуқуқий амалиёт билан ҳар томонлама, чуқур қиёсий таҳлил қилиш, муҳокама этиш ва тайёрлаш ишларини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш лозимлигини таъкидлади. Дарҳақиқат, миллий қонунчиликимизнинг мукамаллиги ва самардорлигини янада ошириш, қонун лойиҳаларини тайёрлаш жараёнида хорижий тажрибани ўрганиш муҳим аҳамият касб этади.

Бирок бошқа илғор давлатларнинг қонун ижодкорлиги тажрибасини миллий қонунчилигимизга жорий қилиш жараёнида уш мамлакатнинг бошқарув шакли, ўрганилаётган соҳанинг ҳолати ва вақти, қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг сабаблари, албатта, эътиборга олиниши керак. Бундан ташқари, норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг динамик ривожланиш тарихини ўрганиш ҳам жуда муҳим.

Қонун лойиҳаларини хорижий тажриба билан қиёслашганда, мавжуд халқаро ҳуқуқий тизим ва қонунчилик жараёнларини ҳам инобатга олиш лозим. Шу нуқтаи назардан, хорижий норматив-ҳуқуқий ҳужжат ва қўлланилаётган усулларни миллий қонунчилигимизга тўғри, кўр-кўрона татбиқ қилиш мақсада мувофиқ эмас. Чунки бу билан қонунларнинг ўзаро зидлиги (коллизия), бўшлиқлар ва тушунмовчиликлар юзасига келиши мумкин.

Хорижий давлатларнинг қонунчилик тажрибаси ва бу борадаги илмий тадқиқотларни чуқур ўрганиш қонунчилик ташаббусига эга субъектга у дуч келиши мумкин бўлган қийинчилик ҳамда муаммоларга ечим топишига ёрдам беради. Шу билан бирга, турли давлатларнинг қонунчилигини бир-бирига яқинлаштириш, ўзаро ўқаш ҳуқуқий институтларнинг унификация қилиниши халқаро ҳуқуқий интеграциянинг жадаллашувига ҳисса қўшади. Бундан ташқари, қиёсий таҳлиллар нафақат хорижий давлатлар қонунчилигини ўрганиш, балки қонунчиликнинг маълум бир йўналиши ёки соҳасида қўлланилаётган самарали усуллар билан танишиш имконини ҳам беради. Модомики шундай экан, бизнингча, илғор хорижий тажрибани ўрганиш жараёнида норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, инчунин, бу борадаги

илмий тадқиқотлар натижалари ва тақлифларни ўрганиш бўйича қонунчилик ташаббусига эга субъектлар учун махсус йўриқнома ишлаб чиқиш мақсада мувофиқ. Йўриқномада ўрганиш жараёнида нималарга эътибор қаратиш, қайси манбалардан фойдаланиш, қай бири устуликка эгалиги ҳақида меъёрлар акс эттирилиши муҳимдир.

Яна бир гап: қиёсий таҳлилларда мутахассислар ва депутатлар ўрганилаётган давлатнинг ҳуқуқий тизимини мукамал билиши зарур. Бу эса илғор хорижий тажрибани ўрганишда малакали ҳуқуқшуносларнинг ихтисослашувини, депутатларнинг профессионал даражасини оширишни талаб этади. Чунки тизимнинг маълум бир қисмини таққослаш жараёнида унинг бутун бир тизимдаги ўрнини тўлалигича ўрганилмасдан туриб қилинган ҳулоса қўтилган натижа ёки самарани бермаслиги шубҳасиз. Ушбу жараёнга жамоавий ёндашувни жорий қилиш, турли соҳаларда фаолият юритаётган малакали мутахассислар, амалиётчилар, шунингдек, хорижий эксперт ва халқаро ташкилотлар мутахассисларини жалб этиш алоҳида аҳамиятга эга. Президентимиз қўшма мажлисда таъкидлаганидек, тайёрланаётган қонун лойиҳаларини ривожланган хорижий мамлакатларда қабул қилинган шундай қонунлар лойиҳалари билан қиёсий таҳлил қилишга бағишланган турли конференция ва семинарлар, давра суҳбатларини ўтказиш муайян қонун лойиҳасини ва умуман, қонунчилигимизни бойитиш учун янги материалга эга бўлиш имконини беради.

Миллий қонунчиликни такомиллаштириш жараёнида халқаро қиёсий таҳлиллардан ўринли, унумли ва мақсадли фойдаланиш, қонун лойиҳаларини хорижий тажриба билан солиштириш ва қиёслашда, айниқса, фракцияимиз ташаббускор ва қатъиятли бўлиши лозим. Чунки ҲМТДПнинг "Миллий тикланиш" демократик партияси ички ва ташқи сиёсатда миллий манфаатларни ҳимоя қилишни ўзининг устувор вазифаларидан деб билади. Хорижий тажриба ўрганилган ёки татбиқ қилинганда унга айнан миллий манфаатлар, маънавий қадрият ва аъёнлар нуқтаи назари билан ёндашишимиз, миллий ўзига хос хусусиятларимизни, албатта, инобатга олишимиз зарур.

Элдор ТУЛЯКОВ,
ҲМТДП фракцияси аъзоси

ҲМТДП ташкилотларида

“Кексалари эъзозланган юртнинг эртаси бор”

партиянинг Наманган вилоят кенгаши ўтказган тадбир шундай номланди

Мамлакатимизда кекса авлод вакилларига эътибор ва ғамхўрлик, ҳурмат-эҳтиром, меҳр-оқибат кўрсатиш том маънода маънавий ҳаётимизнинг ажралмас қисмига айланди. Кексаларни эъзозлаш йилида бу борадаги ишлар кўлами янада кенгаймоқда. Зеро, Президентимиз таъкидлаганидек, ҳар қандай жамиятнинг ёши улғу одамларга бўлган эътибори ва ғамхўрлиги унинг маданий даражасини белгилайди.

Халқимизнинг миллий, маънавий, маданий қадриятларини кўз қорачиқидек асраб-авайлашни ўзининг устувор вазифаси деб билган ҲМТДПнинг "Миллий тикланиш" демократик партияси сайловолди Платформасида ҳам кексаларга ҳурмат, ўзаро ҳамжихатлик болаларга ғамхўрлик кўрсатиш каби оилавий аъёнлар жамиятдаги маънавий қадриятларнинг муҳим манбаи сифатида белгиланган. Бу борадаги ишлар кўлами жорий йилда янада кенгаймоқда.

ҲМТДПнинг "Миллий тикланиш" демократик партияси Наманган вилоят кенгаши, Амир Темура халқаро хайрия фонди вилоят бўлими ҳамда вилоят бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси ҳамкорлигида ташкил этилган "Кексалари эъзозланган юртнинг эртаси бор" мавзусидаги тадбирда ана шулар хусусида фикрлашилди.

Тадбирда Наманган вилоят ҳокими Баҳодир Юсупов истиқлол йилларида мамлакатимизда хонадонларимизда фаёз бўлган кексалар, меҳнат фаришталари ҳар қачонгидан-да эъзоз-эътибор топаётгани, бу эътибор давлат сиёсати даражасига кўтарилишини таъкидлади. Кекса авлод вакиллари ҳаётини фаровон, оғирини ен-

гил қилиш жамиятнинг ҳар бир аъзосига масъулият юклайди. Шу сабабли, ҳар биримиз ёнида яшаётган ота ва онамиз, бобо-бувиларимизга кўрсатаётган эътибор, эҳтиром ва амалий кўмакни инсонийлик бурчимиз, деб билишимиз лозим.

Шу кунги уруш қатнашчилари ва меҳнат fronti иштирокчилари, яқка-ёлғиз қариялардан иборат жами 37 нафар нуруний вилоятдаги "Косонсой", Фарғонадаги "Олтиариқ" ва Тошкент вилоятидаги "Товоқсой" дам олиш сихатгоҳларида тантанали равишда кўралиди. Улар орасида Президентимизнинг "Ўзбекистон Республикаси фуқаролари — 1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат fronti фаришталарини" Иккинчи жаҳон урушидаги Ҳалабанинг 70 йиллиги" эсдалик юбилей медали билан мукофотлаш тўғрисидаги"ги фармони асосан тақдирланган 3 нафар нуруний ҳам бор.

"Кексалари эъзозланган юртнинг эртаси бор" шиори остидаги тадбир тантаналари "Косонсой" дам олиш сихатгоҳида ҳам давом этади. ҲМТДП Наманган вилоят кенгаши раиси Одилжон Мамадалиев ҳамда Косонсой туман ҳокими ўринбосари Васила Тожибоева таъкидлаганидек, кексаларни қадрлаш, уларга ҳурмат-эътибор кўрсатиш борасида халқимиздек

бағрикенг, меҳр-муруватли халқ кам. Бу, аввало, оилада фарзандларнинг ота-онага ғамхўрлиги, меҳрибонлигида яққол намён бўлади. Маҳалла-қўй юмуши, тўймаърақа, жамоатчилик тадбирларида ҳам ёши улғу инсонлар таърибасига таянилади, уларнинг маслаҳати олинади. Асрлар давомида шаклланиб, қадрият даражасига кўтарилган бундай муносабат мустақиллик йилларида Президентимиз раҳнамолигида амалга оширилаётган ислохотлар натижасида янада буй кўрсатди. ҲМТДПнинг "Миллий тикланиш" демократик партияси ташкилотчилигида бўлиб ўтган бу тадбир "Кексаларни эъзозлаш йили" Давлат дастури ижросини таъминлаш баробарида партия хайрихоҳлари сафи кенгайишига ҳам хизмат қилади.

Туман маданият ва спорт ишлари бўлими қошидаги бадий жамоа ижросидаги куй-қўшиқлар иштирокчиларга байрамона кайфият улашди.

Файзулло ота АСАТУЛЛАЕВ,
"Иккинчи жаҳон урушидаги Ҳалабанинг 70 йиллиги" эсдалик юбилей медали соҳиби:
— Мамлакатимизда кексаларга кўрсатилаётган эътибордан бошимиз кўкка етди, шу кунларга етказганига шукр. Бугунги тинч ва фаровон кунлар нашидаси урушдан суронли кунларини бошидан ўтказган биз каби нурунийлар учун янада тотли. Фарзандларим, набибаларимга бундай кунларнинг қадрига етиш, яратилаётган имкониятлардан унумли фойдаланиш кераклигини бот-бот такрорлайман. Юртимиз тинч, осмоний

миз мусатфо, фарзандларимиз келажаги порлоқ бўлишини тилаб, қўлимиз доимо дуода. Бундай ҳурмат, эътибор ва ғамхўрлик бизга катта қувват беради, инсоннинг умрига умр қўшади.

Фарзиддин ШАМСИДИНОВ,
ҲМТДП Косонсой туман кенгаши Ижроия қўмитаси етакчи мутахассиси:

— Қариси бор унинг париси бор, деган мақол бежиз айтилмаган. Халқимиз ҳеч бир ишни кексалар дуосини олмасдан бошламайди. Уларнинг маслаҳати, ўғит ва насиҳатлари асосида иш кўради. Президентимиз ҲМТДПнинг Республика Конституцияси қабул қилинганнинг 22 йиллигига бағишланган тантанали маросимда таъкидлаганидек, бугун турли соҳаларда эришаётган ютуқларимизда ота-оналаримиз, муътабар қарияларимизнинг унутилмас ва улкан хизмати борлигини, биз улар олдида умрбод қарздор эканлигини унутмаслигимиз, қўлимиздан келганича уларнинг оғирини енгили, умрини узок қилишни инсоний бурчимиз, деб билишимиз лозим.

Бугунги тадбирда иштирок этаётган ёши улғу отахону онахонлар мамлакатимизда кексаларга кўрсатилаётган эътибордан мамнун. Бу уларнинг юзу-кўзларида, дуоларида яққол сезилиб турибди. Бу каби тадбирларни нафақат вилоят кенгаши, балки партиянинг энг қўйи ташкилотларида ҳам ўтказилмоқда. Ёши улғу, ҳаёт тажрибасига эга, юз билан юзлашган кексалар билан навқирон авлод вакилларининг юзма-юз мулоқотлари партияимиз гоилари рўйибага ҳисса қўлиши шубҳасиз.

Зокиржон ТОЖИБОЕВ,
халқ депутатлари вилоят Кенгашига ҲМТДПдан сайланган депутат:

— Истиқлол — энг буюк ва азиз неъмат. Ота-боболаримиз узок йиллар орту қилган дорилмомон кунларда яшаганимиз. Бундай фаровон кунларга етишимизда ёши улғу, элда обрў топган нурунийларимизнинг ҳиссаси катта. Президентимиз ташаббуси билан жорий йилнинг Кексаларни эъзозлаш йили деб эълон қилиниши ва шу асосда махсус Давлат дастури ишлаб чиқилгани кекса авлод вакилларига қаратилаётган эътибор ва ғамхўрликнинг яна бир юксак намунаси бўлди. Партияимиз ҳам ўз дастурий мақсад-вазифаларидан келиб чиқиб, туманимиздаги маҳалла фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда қатор маданий ва маънавий тадбирлар ўтказмоқда. Уларда партияимиздан халқ депутатлари туман, вилоят кенгашига сайланган депутатлар фаол иштирок этмоқда, аҳолини қизиқтириётган масалаларга ечим топишга ҳаракат қилмоқда.

Азамат ҚОСИМОВ,
ҲМТДП Наманган вилоят кенгаши матбуот қотиби

Депутат минбари

Ҳуқуқий билим — муҳим омил

Ҳуқуқий демократик давлат қуриш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш ёш авлоднинг ҳуқуқий маданияти, уларнинг давлат ва жамият олдидида ўз ҳуқуқ ва бурчини печоғли аниқлаш билан чамбарчас боғлиқ.

Мамлакатимизда Кадрлар тайёрлаш миллий дастури асосида таълим тизимини босқичма-босқич ислох этилиб, такомиллаштирилмоқда. Хусусан, таълимнинг барча босқичида ҳуқуқшунослик, давлат ва ҳуқуқ асослари фанлари ҳамда махсус курсларнинг чуқурлаштирилган ҳолда ўқитилиши ёш авлоднинг ҳуқуқий онги ва маданиятини янада юксалтиришга хизмат қилмоқда. Зеро, аҳолининг ҳуқуқий билиминини ошириш, ўз ҳақ-ҳуққини аниқлаш, уни талаб қила оладиган авлоднинг воёга етказиш ҳуқуқий демократик давлат, эркин фуқаролик жамияти қуришнинг энг муҳим шартидир.

ҲМТДПнинг "Миллий тикланиш" демократик партияси ушбу масалага алоҳида эътибор қаратиб, ҳуқуқий таълим ва маърифатни, жамиятда ҳуқуқий билим тарғиботини тубдан яхшилашга қаратилган тизимли чора-тадбирлар қабул қилинишини муҳим деб билади. Партиянинг сайловолди Платформасида ҳам бир фуқаро наинки қонунларни билиши, балки уларни ҳурмат қилиши, уларда ифодаланган

давлат кўрсатмаларини бажариши зарурлиги, қонунга ҳурмат ҳуқуқий давлатнинг, сиёсий ва ҳуқуқий тизимлар самарали фаолиятининг асосий талабларидан бири эканлиги белгиланган.

Илгари ҳуқуқшунослик фани ўрта мактабларнинг фақат юқори синф ўқувчиларигагина ўқитиларди. Энди мактабгача таълим муассасаларида ҳам Конституция сабоқларидан таълим берилмоқда. Умумтаълим мактабларида эса бу фан бир неча босқичларда ўқитилмоқда. Чунки ҳуқуқий онгни шакллантиришга қаратилган юридик таълим ёшларни конституциявий меъёрларга ҳурмат билан қарашга, ўз ҳуқуқларини тушунишга ўргатади. Қолаверса, Конституциядаги фуқароларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларига оид моддаларни ўқиган, уни аниқлаш ҳар бир ёш, биринчи навбатда, ўз хатти-ҳаракатларининг ушбу меъёрларга нечоғли мослигини қиёслайди, унга риоя этишга интилади. Шу боис ҳар биримиз Асосий қонунимизнинг мазмун-моҳиятини чуқур тушуниб етишимиз,

ҳуқуқий маданиятимизни юксалтиришимиз зарур. Кўчак-қўйда, оилада катта ёшдаги кишиларнинг ана шу тартибларга зид ҳаракат қилаётганини кўрсатса, бу ҳолатларнинг нотўғри эканини аниқлайди, уларга бу ҳақда очик айта олади. Ана шундай пайтда ота-она фарзандининг тўғри йўл тутаётганини маъқуллаб, қўллаб-қувватлаши, болаларнинг қонунларга нисбатан ишончи ва ҳурматини мустаҳкамлашга интилиши лозим. Зеро, ёш авлоднинг ҳуқуқий саводхонлигида наинки таълим муассасаси, балки оилавий муҳитнинг ҳам ўрни катта.

Юксак ҳуқуқий маданият шахсонинг жамиятга бўлган муносабатини, инсоннинг фуқаролик позициясини белгилайди. Кейинги йилларда таълим муассасаларида аъёнларнинг равишда ўтказиб келинаётган "Сиз қонунни биласизми?", "Конституция — бахтимиз қонуни" каби танловлар ва бошқа интеллектуал ўйинлар ёшларнинг ҳуқуқий онгини юксалтиришга хизмат қилмоқда. Бу уларнинг ҳақ-ҳуқуқи, масъулиятини чуқурроқ аниқлашга таъсир кўрсатиши шубҳасиз.

Депутатлик фаолиятимиз давомида ҲМТДП туман кенгаши ташкил этаётган давра суҳбати ва учрашуларда иштирок этиб, ёшларнинг ҳуқуқий билим ҳамда

қўникмаларини янада юксалтириш, уларни "оммавий маданият" ва турли оқимлар таъсиридан асраш масалаларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, "Биз ёшлар "оммавий маданият" ва мафкуравий таҳдидларга қаршимиз", "Фуқароларнинг ахборот соҳасидаги конституциявий ҳуқуқлари, сўз ва ахборот эркинлигини таъминлашнинг ҳуқуқий қафолатлари", "Одам савдоси — замонавий қўллик исканжаси?", "Диний экстремизм — давр муаммоси" каби мавзулардаги тадбирларда ёшларнинг алдинди колмаслиги, ўз ҳақ-ҳуқуқларини тўла аниқлаб етиши, қолаверса, бугунги мураккаб глобаллашув шароитида яхши ва ёмонни фарқлай олиши учун ҳаётий далиллар асосида тушунчалар бериб келмоқдамиз.

Аслида ҳам ҳар қандай давлатнинг келажаги унинг иқтисодий ривожини, халқнинг маънавий юксаклиги билан бирга жамият ҳаётининг турли жаҳаларида фаолият юритаётган кадрларнинг ҳуқуқий билими ва салоҳиятига боғлиқ. Зеро, бу давр талаби, қучли фуқаролик жамияти барпо этишининг муҳим шартидир.

Ишариддин ҚАРИМОВ,
халқ депутатлари Ургут туман Кенгашидаги ҲМТДП гуруҳи аъзоси

Сифатли ва тезкор почта хизмати йўлида

Ўзбекистон миллий матбуот марказида "Ўзбекистон почтаси" акциядорлик жамияти фаолиятининг асосий йўналишлари юзасидан "Миллий оператор фаолиятининг асосий стратегик йўналишлари" мавзусида матбуот анжумани ташкил этилди.

Почта алоқаси соҳасини замонавийлаштириш, ахборот-коммуникация технологиялари негизда хизматларнинг янги турлари жорий этиши ва ривожлантириши масаласи муҳим вазифалардан биридир, — дейди "Ўзбекистон почтаси" АЖ ахборот технологияларини ривожлантириш маркази директори ўринбосари Сарвар Норматов.

Аҳмад ЮСУПОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

Жамоатчилик фикрининг кўзгуси

Кучли фуқаролик жамияти қуришнинг энг муҳим йўналишларидан бири — ҳокимият ва бошқарув органлари фаолиятини очиқлигини таъминлаш, оммавий ахборот воситалари фаолиятини янада ривожлантириш билан боғлиқ.

"Ижтимоий фикр" жамоатчилик фикрини ўрганиши маркази Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси, Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ, ЮНЕСКО ишлари бўйича Миллий комиссия ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида "Жамиятда оммавий ахборот воситалари ва жамоатчилик фикри: тадқиқот муаммолари ва усуллари" мавзусида ўтказилган илмий-амалий семинар ҳам моҳият-эътибори билан ана шу масалага бағишланди.

Тадбирда Ўзбекистонда миллий оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш учун кенг имконият ва шароитлар, медиа-соҳа фаолиятини тартибга солидиган мустақкам қонунчилик базаси яратилгани таъкидланди. Президентимиз томонидан илгари сурилган Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси ахборот соҳасидаги ислохотларни янада чуқурлаштириш, ахборот ҳамда сўз эркинлигини таъминлаш, ОАВга доир қонунчиликни янада ривожлантиришда мустақкам асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Тадбирда давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлис палаталари қўшма мажлисида билдирилган оммавий ахборот воситалари соҳасига доир мақсад-вазифаларни кенг ўрганиш, соҳани ривожлантиришда жамоатчилик фикрининг ўрни ва аҳамияти ҳақида фикрлашилди.

— Оммавий ахборот воситалари ривожига аҳоли муносабати муҳим аҳамиятга эга, — деди Ўзбекистон Миллий университети "Социология" кафедраси профессори Нуриддин Алиқориев. — "Ижтимоий фикр" маркази бу борада кенг қўламли тадқиқотлар олиб бормоқда. Юртимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг барчаси халқимиз фаровонлигига қаратилмоқда. Модомики шундай экан, аҳолининг бу борадаги фикри, муносабати оммавий ахборот воситаларида акс этиши лозим. Юқорида қайд этилган қонун лойиҳалари ҳамда ўртага қўйилган вазифалар жамоатчилик вакиллари, экспертлар, оммавий ахборот воситалари соҳасида фаолият юритаётган давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари кенг муҳокамга чорлайди.

Семинар якунида миллий ва хорижий илмий муассасалари, оммавий ахборот воситаларини тадқиқ қилишнинг долзарб масалалари ва усулларини ўрганиш марказлари ўртасида келгусида ўзаро таҳриба алмашиш бўйича тақриф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

Д.РЎЗИЕВА, "Milliy tiklanish" мухбири

Ёшлик завқи

балет ва замонавий ракс ижрочилари фестивалида ўз аксини топди

Ўзбекистон Маданият ва спорт ишлари вазирлиги 15-25 ёшли яқка ижрочилар ва жамоалар иштирокида "Ёшлик завқи" балет ва замонавий ракс ижрочилари фестивалини ташкил этди. 28 апрель кунини "Туркистон" санъат саройида фестивалнинг якуний босқичи ва ғолибларни тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Маданият ва спорт ишлари вазирлиги томонидан истеъодли ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг иқтидорларини намойиш қилишлари учун ижодий муҳит яратиш мақсадида жорий йилда бир қатор янги лойиҳалар амалга оширилмоқда. "Ёшлик завқи" балет ва замонавий ракс ижрочилари фестивали улар орасидаги энг муваффақиятли лойиҳалардан бири, дейиш мумкин.

Фестиваль мамлакатимизда ўсиб келаётган ёш авлод талаб ва истакларидан келиб чиққан ҳолда замонавий ракс турлари ҳамда балет санъатини ривожлантириш воситасида уларнинг маънавий оламини бойитиш, юксак бадиий дидни шакллантириш, ижодий фаоллиги ҳамда иқтидорини рағбатлантиришга хизмат қилади. Худудий босқичларда жами 2 мингдан зиёд ёшлар иштирок этиб, улар уч йўналиш — балет асари, замонавий ракс ва эстрада-спорт рақслари бўйича ўз маҳоратларини намойиш этишди. Якуний босқичга иштирокчиларнинг 226 нафари йўланма олди.

Ғолиблар "Энг яхши балет ижроси", "Энг яхши замонавий ракс ижроси", "Энг яхши эстрада-спорт рақси ижроси", "Артистик маҳорат учун", "Пластик маҳорат учун", "Муҳлислар олқиши учун", "Оригинал гоё учун", "Энг яхши жамоа", "Мафтункор ижро учун", "Фестиваль кашфиёти" каби номинациялар бўйича тақдирландилар. Уларга вазирлиқнинг диплом, фахрий ёрлик ва эсдалик совғалари топширилди.

А.ЮСУПОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

Ташаббус — 2015

Ташаббусга чорловчи танлов

Навоийда Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун "Ташаббус — 2015" кўрик-танловининг шаҳар босқичи бўлиб ўтди.

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, қишлоқ хўжалиги ва миллий ҳунармандлик соҳаларида юқори натижаларга эришаётган тадбиркорларнинг тажрибасини кенг оммалантириш, янги гоё ва ташаббусларини қўллаб-қувватлаш, муносиб рағбатлантиришга хизмат қилаётган танловда 30 га яқин тадбиркор ва ҳунарманд ўз маҳсулот ва хизматлари билан қатнашди.

ЎЗА фотомухбири Сирож АСЛОНОВ олган суратлар.

Мумтоз лавҳалар Қирқ тўрт ёшли навқирон фильм

Илгари ўзбек оиласи китоб жавони тўрида Абдулла Қодирийнинг "Ўткан кунлар" китоби тургани, айниқса, узун қиш туналари китобхонлик кечалари ўтказилгани маълум. Бугун техника асри, тараққиёт даври. Демакки, китоблар ўрнини DVD-дисклар эгаллаб бориши ҳам табиий. Аммо тобора кенгайиб-тўлиб бораётган бу диск қутисидида "Ўткан кунлар" фильми ҳам бормикан?

тани ташлаб аргимчоққа ўтиради. Бу лавҳа аслида кенгрок бўлган: тол-терақдан иборат йўлақда Отабек Қумушнинг сочини ўйнаб-сўхбатлашиши, сўнг Қумуш ундан қочиб, аргамчига миниши керак эди.

Бирок севилганлар фонидидаги бир терақда пичоқ билан "қўшув"у "тенглик" қатнашган замонавий изҳорлар (буни қарангки, бунақа бемаза қилиқ уша даврдан қолган экан!) ёзилган экан. Тасвирга олиш жараёнида буни ҳеч қим пайкамаган.

Монтажда Йўлдош Аъзамов "агар бирор киши шунини экранда сезса, кесамиз", деган ваъда билан саҳнани олиб қолади. Бирок премьерара жараёнида бу хато кўпчилиқнинг нигоҳидан қочиб қутулполмайди. Нойлоқ, саҳна қайчиланади.

"Ўткан кунлар" фильми экран юзини кўрганига 40 йилдан ошди. Ундаги диалоглар эса халқимиз орасида ҳикматга айиланган кетган.

Ҳикматга айланган сатрлар

- Сиз... ўшамиз?
— Мен ўша.
— Кўларимга ишонмайман.
— Мен ҳам.
— Кутилмаган бир бахт...

— Ўғлим, ҳали сан эшитдингми, йўқми, ҳайтовур, биз санинг устингдан бир иш қилиб қўйдик...
— Ақлиқ кишиларнинг ўғуллари устидан қилган ишлари албатта номаъқул бўлмас.

— ...Ўзингга қолса, шу марғилонлиқни хотинга ҳисоблаб кетаберар экансан-да, уятсиз!..
— Хотин бўлмас, нима, ахир?!
— Қошиқ, кўзлик бир анди!
— Анди деганингиз нима ўзи?
— Анди... анди... Тушунмаган бўлсанг, лўлиларнинг бир тоифаси-да...

— ...Бизнинг оиладан лафзсизлик чиқиши менга маъқул кўринмайди.

— Қандай куйни чалай, бек ака?
— Билсангиз, ҳайдалиш куйини чалингиз, ажралиш куйини чалингиз!
— Дунёда бундай куйлар борлигини умримда биринчи мартаба эшитаман, бек ака!
— ...Билмасангиз, билган куйингизни чалингиз!

— ...Нега хар бир нарсига еткан ақлинг шунга қолганда оқсайди.

— Қани, бек отаси, кўрманани беринг-чи!
— Бизнинг Марғилонда ҳам шундай келинимиз бор экан-ку, биз билмай юрган эканмиз-да.

Соғиржон ЁҚУБОВ тайёрлади.

Бунисини билмадикку-я, бироқ бу мумтоз фильм хар гал экранга чиқаркан, томошабинларни оҳанрабодай ўзига тортиши аниқ. Бунинг сир-асрори нимада? Бу, аввало, фильм ахлит композицион тугун ва ечимларга эга экани билан боғлиқ.

Тўғри, кўпчилик мутахассис ва мухлислар сценарий муаллифи Собир Мухамедов ва режиссёр Йўлдош Аъзамов роман сюжетини тўла қамраб ололмаганини таъкидлайди. Бунга, аввало, ўша давр бадиий-мафкуравий қолиплари йўл бермаган. Абдулла Қодирий шахси туфайли сценарийни тасдиқлаштириш катта муаммо бўлган. Фильмининг икки серияли қилиб олишга рухсат бўлмаган — маблаг ва кино плёнкаси етарлича ажратилмаган. Шунга қарамай, кинодаги воқеалар ривожидида бирор узилиш сезилмайди, ортиқча кадрни кўрмайсиз.

Фильмга юксак маҳоратли актёрлар жамлангани, шубҳасиз, унинг бадиий савиясини оширган. Балки, шу боисдир Юсуфбек хожини Аббос Бакировдан, Мирзакарим кутидорни Раззоқ Ҳамроевдан, Ўзбек ойимини Марям Ёқубовадан бошқа қиёфада тасаввур қилишимиз кийин.

Маълумотларга кўра, Ўлмас Алиқўжаев 60, Гулчехра Жамилова 600 нафар рақобатчи орасидан танлаб олинган. Бу, ҳозирги лаҳжада айтсак, қастинг жараёни катта бир кўрик-танлов бўлганидан далолат.

Майда деталларга эътибор туфайли "Ўткан кунлар" фильмида тарихий макон ва шароит тўла англашилган. Айтайлик, бир кадрда Гулчехра Жамилованинг соч турмаги ўзбекча ўрилмагани туфайли кадр қайта олинади. Ёки "ота-она ризоси" саҳнасида Отабек ва Ўзбек ойим сўзлашиб ўтиради. Чордона куриб ўтирган Отабек Юсуфбек хожи киргач, тиз чўкиб ўтиради. Бу детални Ўлмас Алиқўжаевга Аббос Бакиров айтган экан — отанинг ҳурматини англаштириш учун.

Режиссёр фильмида Зайнаб (Гулчехра Саъдуллаева)нинг экранда чиройли кўринишига қаршилиқ қилган. Агар чиройли кўринса, томошабин уни яхши кўриб қолиши мумкин, деган истиҳола билан пардозчиларга турли кўрсатмалар берилган.

Фильмининг гўзал бир лавҳаси терақдаги ёзув туфайли қирқилган. "Висолга нима етсин" саҳнасида Қумуш обдас-

Такдимот

Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази ташаббуси билан рус тилида "Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг миллий тизими: Ўзбекистон тажрибаси ва халқаро амалиёт" ("Национальная система защиты прав человека: международная практика и опыт Узбекистана") китоби нашр этилди. Унда мамлакатимизда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг миллий тизими яратилиши жараёнида амалга оширилган кенг қўламли ишлар таҳлил қилинган.

Инсон ҳуқуқлари ҳимояси

тизими ҳақида китоб нашр этилди

Китобда эътироф этилганидек, Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси мустақиллик йилларида мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари, фуқаролар тинчлиги ва уларнинг манфаатларини муносиб ҳимоя қилиш, бир сўз билан айтганда, Ўзбекистонда том маънодаги инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг миллий тизими яратилишига пойдевор бўлди. Бу тизим Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Низомида ўз аксини топган халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган тамойилларига асосланади ва халқаро амалиёт билан узвий боғлиқ.

Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш миллий тизимининг яратилишига Президентимиз ташаббуси билан 1991 йил 31 августда эълон қилинган биринчи амнистия акти асос бўлган, дейиш мумкин. Чунки мустақиллик эълон қилинган биринчи кунда қабул қилинган шунга амнистия акти ўзбек халқининг баргиреклиги, кечиримлиги ва инсонпарварлигини бутун дунёга намойиш этди. Истиклол йилларида эса жами 25 та амнистия акти қабул қилинди. Амнистия акти мавсумий тадбир ёки биллиб-билмай жиноятга қўл урган шахсларни жазодан озод қилишни эмас, балки улар туфайли жабр тортган оила аъзолари, айниқса, норасида ўғил-қизларнинг ҳаётини, тақдирини ҳимоя қилишни назарда тутди.

Давлатимиз раҳбарининг ўзбек давлатчилигининг тарихий тажрибасига таяниб, ҳуқуқий давлатнинг асосий белгиси сифатида барча фуқаронинг қонун олдида тенглигини, мамлакатда Конституция ва қонунларнинг устулигини таъминлаш борасида олиб бораётган катъий сиёсати бугунги кунда дунё миқёсида эътироф этилаётди.

Ислохот ислохот учун эмас, аввало инсон учун деган катъий принцип асосида олиб борилаётган босқичма-босқич ва изчил ислохотлар, жумладан, суд-ҳуқуқ соҳасидаги янгиликлар натижасида инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, кадр-қўлматти ва бошқа дахлсиз

ҳуқуқлари амалда таъминланмоқда. Конституцияда яшаш ҳуқуқи хар бир инсоннинг узвий ҳуқуқи, инсон ҳаётига суяқасд қилиш энг оғир жиноят эканлиги белгиланган. Мазкур конституциявий нормани ҳаётга татбиқ этиш мақсадида Президентимиз ташаббуси билан 2005 йилнинг 1 январидан бошлаб мамлакатимизда ўлим жазоси бекор қилинди. Бу Ўзбекистоннинг инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этишга катъий бел боғлаганлиги ва бу йўлда собитқадмлик билан бораётганлигининг яна бир ёрқин тасдиғидир. Ўзбекистон жинойий жазоларни либераллаштириш борасидаги ишларнинг ҳаётий самараларини нафақат юрдошларимиз, балки хорижликлар ҳам юқори баҳоламоқда.

Мамлакатимизда умрбод озодликдан маҳрум қилиш фавақулда жазо чораси ҳисобланади. Бу жазо чораси судланувчига фақат икки турдаги жиноят, яъни жавобгарлиқни оғирлаштирувчи ҳолатларда қасддан одам ўлдириш ҳамда терроризм жинояти учун тайинланади. Бироқ бу жазо чораси хотин-қизларга, жиноят содир этган пайтда 18 ёшга етмаган шахслар ва ёши 60 дан ошган эркакларга нисбатан қўлланилмайди. Умрбод озодликдан маҳрум қилиш жазоси Германия ва Польшада 5, Бельгия ва Россияда 6, Данияда 9, Швецияда 13, Францияда 18, Голландияда эса 19 та жиноят тури бўйича тайинланади.

Мухтасар айтганда, "Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг миллий тизими: Ўзбекистон тажрибаси ва халқаро амалиёт" китобида инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш ҳамда муҳофаза этишнинг миллий тизими ва бу борада амалга оширилган ана шундай кенг қўламли ислохотлар далиллар асосида таҳлил этилган.

Абдуманноб РАХИМОВ, Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг катта эксперти, юридик фанлар доктори

Реклама ўрнида

Солиқ имтиёзлари

янги имкониятлар яратмоқда

Ғиждуволик қулда Олимжон Нарзуллаев ўз касбидан бахт топганлардан: сопол кўзалар, лаган ва турли кўринишдаги бадиий ҳунармандчилик намуналарини тайёрлаш унга ҳамisha завқ бағишлайди.

Давлатимиз томонидан миллий кадрияларимизнинг ажралмас қисми бўлган ҳунармандчиликни ривожлантириш, соҳага ёшларни кенг жалб этишга қаратилаётган эътибор Олимжоннинг эзгу интилишларига янада куч, ишонч бағишламоқда.

Бухоро вилоятида ҳам мазкур фаолият тури билан шуғулланаётганлар сафи тобора кенгайиб бормоқда. Бунда Президентимизнинг "Халқ бадиий ҳунармандчиликлари ва амалий санъатини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармонида белгиланган имтиёзлар муҳим аҳамият касб этаётди.

Фармонга кўра, халқ бадиий ҳунармандчилиги ва амалий санъати буюмларини ишлаб чиқариш билан банд бўлган яқка тартибдаги тадбиркорлар катъий белгиланган солиқ турларини тўлашдан озод қилинган. Бу имтиёз юртимиз бўйлаб шу йўналишда фаолият кўрсатаётган корхоналар сонини кўпайтирмоқда. Эътиборлиси, мазкур имтиёзнинг амал қилиш мuddати 2017 йилнинг 1 январигача узайтирилиб, ушбу солиқ имтиёзи халқ бадиий ҳунармандчилиги ва амалий санъати буюмларини ишлаб чиқарувчи юридик шахслар учун ҳам қўлланилиши белгиланди.

Солиқ кодексининг 350-моддаси ва Ўзбекистон Республикасининг "Оилавий тадбиркорлик тўғрисида"ги қонунининг 26-моддасига мувофиқ, оилавий корхона ягона солиқ тўловчи ҳисобланади. Оилавий корхона ўзи

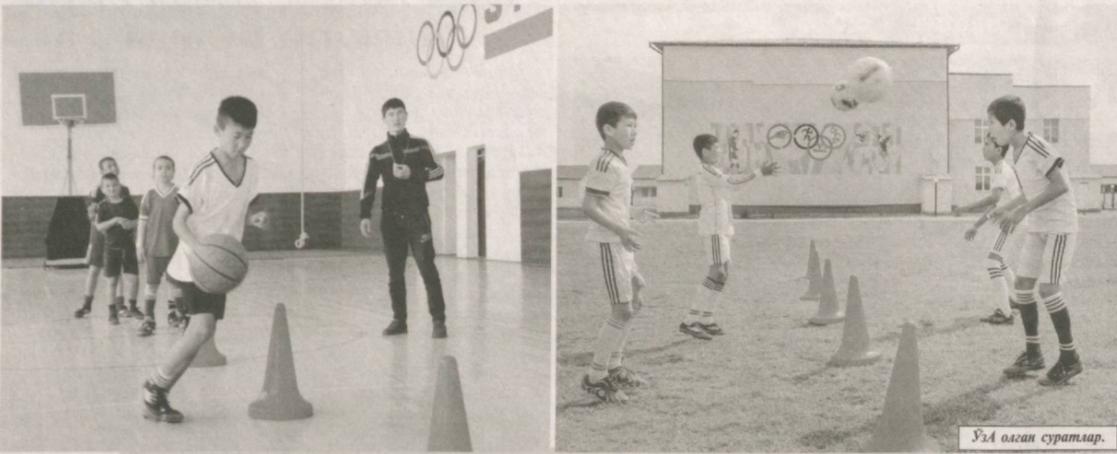
ишлаб чиқарган халқ бадиий ҳунармандчилиги ва амалий санъати буюмларини тасарруф қилишдан олган тушум бўйича ягона солиқ тўловини тўлашдан озод қилинди.

— "Қуллол устозода" оилавий корхонасини ташкил қилиб, фаолият бошлаганимизга ҳали кўп бўлгани йўқ, — дейди Олимжон Нарзуллаев. — Солиқ имтиёзларидан ўтган йилдан бошлаб фойдаланиб келяпмиз. Бу имтиёз корхонамиз фаолиятини янада кенгайтириш, тежалган маблаг ҳисобига янги технологияларни харид қилишимизга имкон яратмоқда. Бу эса маҳсулотларимиз сифати ва харидорлигини оширади. Келажакда "Қуллол устозода"нинг барча туманда ўз филиалини очилиши ният қилганмиз.

Яна бир имтиёз: унга асосан олинган фойда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар тўланганидан кейин корхона иштирокчилари тасарруфига ўтади ва қўрилган фойдага солиқ солинмайди. Халқ бадиий ҳунармандчилиги ва амалий санъати буюмларини ишлаб чиқариш билан шуғулланаётган оилавий корхонани тадбиркор ўзи яшаётган уйда ҳам очилиши мумкин. Бундай имконият ва имтиёзлар мамлакатимизда оилавий корхоналар сонининг кўпайишига хизмат қилаётди.

Хулоса қилиб айтганда, юртимизда ҳунармандларни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш борасида яратилган қулай имкониятлар уларнинг фаолиятини кенгайтириш ва касб-ҳунар коллежлари битирувчиларини кичик бизнесга жалб этишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Бундан ташқари, худудларда қўшимча иш ўринларини яратиш, аҳоли турмуш фаровонлигини оширишга хизмат қилаётди.

Баҳодир ФАЙЗИЕВ, Бухоро вилоят ДСБ Ахборот хизмати бош мутахассиси

Уш олган суратлар.

Жиззах вилояти Арнасой туманидаги 1-болалар ва ўсмирлар спорт мактабида 500 дан зиёд ёшлар миллий кураш, дзюдо, самбо, футбол, волейбол, баскетбол, бокс, бадиий гимнастика, шахмат-шашка каби спорт турлари билан замонавий шартларда мунтазам шуғулланмоқда.

2015 йил — Кексаларни эъзозлаш йили

Бозорбой отанинг дарахтлари

— Қойил, отахон, қон босимингиз меъёрида — деди ҳамшира. — Шу ёшда бу катта гап. Ахир фарзандингиз қатори айрим одамлар мунтазам қон босими ошишидан шикоят қилади.

— Э-э, қизим, ҳаммаси меҳнат туфайли, шукр, меҳнат қилиб кам бўлмадик.

Жиззах вилояти Галлаорол туманининг Оқтош қишлоғида умргузаронлик қилаётган Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси 100 ёшли Бозорбой ота Жумабоёвнинг хонадонидида дастлаб ана шундай манзаранинг гувоҳи бўлдик. Бироқ турмушнинг шу кичик лавҳасидан кўп нарсани англаш мумкин.

Уй дўна ўғил-қизлари-ю набиралари даврасида ўтирган отахон хона тўрида турган, яқинда совға қилинган телевизорини, сўнг қўл телефонини бизга кўз-кўз қилди. Аслида бу буюмлар ҳозир ҳаммамиз хонадонидида кўша-кўша бор. Бироқ эъзоз ва эътибор меваси бошқача-да.

— Шундай юртда кекса бўлиш ҳам бир бахт экан, — дейди Бозорбой ота. — Яқинда телевизорда кўрдим: қайси бир давлатда бола отасини кўчага ҳайдаб чиқарибди. Мана, қаранг, уйимнинг тўри ўзимники. Қолган хонадонларда ҳам шу. Боз устига давлатимиз саломатлигимизни тиклашимиз, ўзимизга маъқул вақтда санаторийларда белгудам олишимиз учун йўлланмалар ажратяпти. Бизга яна нима керак. Эл-юртимиз тинчлиги учун дуо қиламиз-да!

Бугунгидай фаровон кунларда беихтиёр кечаги кунлар ёдга тушади. Бу бош нима кунларни кўрмади. Болалигимдан илм-фанига қизиқишим, орзу-ҳавасим катта эди. Бироқ, Иккинчи жаҳон уруши бошланиб, мени ҳам фронтга олиб кетди. Бугун ҳаётим издан чиқди. Уша кунларни эсласам, юрагим увишади, ҳали-ҳамон қайғуга ботаман. Урушдан омон чиққангиз билан дилингиз яраси битмас экан. Қанча оғайним ёт элларда қолиб кетди. Шундай бўлса-да ҳаётим-

дан нолимайман, кўп йиллар қишлоқ хўжалигида ишладим, трактор ҳайдадим, боддорчилик қилдим. Меҳнатим орқасидан саккиз фарзанд улғайтирдим. Барчаси ҳозир эл-юрт хизматидида. Ўзимча ўйламан, буларнинг бари нимадан? Мана шундай дорилмомон кунларда — тинч ва осойишта, обод ва фаровон замонда яшаётганимиздан-да.

Ҳа, Бозорбой ота каби кексаларимиз ҳаётидан бир лавҳа эшитсанг, кўнгилда фақат шу сўз кечади: тинчликка нима етсин! Чин-да, бугун оддийдек, табиийдек кўринган, турмуш тарзимизга айланган истиқлол ўз-ўзидан пайдо бўлгани йўқ. Мустақиллик мустақкам бўлиши учун бугунги кунларнинг қадрига етиш, халқимизга ато этилган шундай улғу бахтни кўз қорачиғидек авайлашимиз зарур. Унинг моҳиятини ёш авлод онги шуурига сингдиришимиз лозим.

Отахоннинг фарзандлари ўзидан тинган, уйли-жойли, касб-корли, туманда ҳурмат-эътибор қозонган. Халол меҳнати, изланишлари билан эл-юрт ободлигига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Бунинг асоси — ота берган яхши тарбия.

— Опа-сингилларим, ака-укаларим, фарзандларимиз қадрдон уйимизга тўпланишса, ҳақиқий тўйхонага айланиб кетади, — дейди отахоннинг қизи Ерқиной Эшмуродова. — Отам — жонли тарих. Фарзанд тарбияси, оилада, ҳаётда учрайдиган муаммоларга уларнинг доно маслаҳатлари билан оқилона ечим топамиз.

Дарҳақиқат, халқимизга мансуб ёши улғу инсонларга ҳурмат-эътиром, меҳр-оқибат кўрсатиш каби фазилатлар бугун янгича қиёфа касб этмоқда. Айниқса, Кексаларни эъзозлаш йилида ёши улғуларни моддий-маънавий қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳаёти ва соғлиғига дахлдор масалаларни ҳал этишга қаратилган эътибор юксак поғонага кўтарилди. Жорий йилда бу борадаги ишлар қўлама янада кенгайди.

“Кексаларни эъзозлаш йили” Давлат дастурида ёши улғу инсонларга ғамхўрлик кўрсатиш ва эътиборни кучайтириш, уларнинг ҳаёт даражаси ва сифатини янада ошириш, 1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат фронти фахрийларини манзил-ижтимоий ҳимоя қилиш ва қўллаб-қувватлаш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгиланиб, амалга оширилмоқда. Президентимизнинг 2015 йил 19 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси фуқаролари — 1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат фронти фахрийларини “Иккинчи жаҳон урушидаги Галабининг 70 йиллиги” эсдалик юбилей медаллари билан мукофотлаш тўғрисида”ги фармони ҳам кексаларга кўрсатилган юксак ҳурмат ва эътиборнинг амалий ифодасидир.

Инсон учун бу дунёда энг қимматбахо совға — меҳр ва қадр. Бу икки тушунча бизни янада, интилишга, изланишга ундайди. Ҳар бир миллат учун бирдек қадрли бўлган бу тушунчалар замирига сингиб кетган меҳр-оқибат, эзгулик, бағрикенглик, садоқат, муҳаббат, эъзоз каби соф инсоний фазилатлар ҳаёт бардавломлигини таъминлайди.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси сайловолди Платформасида кексаларга ҳурмат, ўзаро ҳамжиҳатлик, болаларга ғамхўрлик каби оилавий аъёнлар жамиятдаги маънавий қадриятларнинг муҳим манбаи сифатида белгиланган. Партия миллий қадрият ва урф-одатларни асраб-авайлаш, уларни навқирон авлод онига сингдиришга долзарб вазифа сифатида қарайди.

...Бозорбой ота бизни кўчага кузатиб чиқар экан, дарахтларни кўрсатди:

— Бу дарахтларни бир вақтлар болаларим учун экандим. Шукр, уларнинг мевасидан ўзимиз ҳам баҳраманд бўляпмиз.

Дилноза ХАЙИТОВА, “Milliy tiklanish” мухбири

Мурувват

Инсон учун фарзанддан азизроқ неъмат йўқ. Ҳар бир ота-она ўғил-қизи камолини кўриш, уларни билгани ва соғлом инсон қилиб вояга етказиши, унинг бахту-иқболини кўриши шайдо. Аслида умримизнинг мазмун-моҳияти ҳам шунда. Зеро, фарзанд — кексайганда суянчиқ, ҳаётимиз давомчиларидир.

Бола учун ўз яқинлари меҳридан, ота-онасининг эътибори-ю, ғамхўрлигидан ортиқроқ қувонч йўқ. Оила бағрида, ҳеч нарсага зорикмай камол топаётган бола-қайнинг юз-кўларидидаги табассус бунинг далили. Юртимизда эртагина эгаларининг камолоти йўлида амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлар ана шу эзгу мақсадга қаратилган. Улар тинч ва осойишта, фаровон ва тўхис ҳаётда — ўйин, эртақ, мусиқа, расм, спорт билан шуғулланиб ва, энг асосийси, чексиз меҳр-муҳаббат оғушида болалик завоқини сурмоқдалар.

Аммо, ҳаёт фақат оқ ранглардан иборат эмас. Айрим оилалардаги носоглом муҳит, ичкиликка ружу қўйиш оқибати ёки бизни ота-оналарнинг лоқайдлиги ва меҳрсизлиги боис ўз туғилиб ўсган гўшасидан йироқда яшаётган болалар ҳам орамизда кам эмас. Уларнинг мунгли нигоҳларига назар ташлаганимизда беихтиёр уйга толамиз, қалбимиз увишади.

Тўғри, юртимизда оила муҳитидан маҳрум бўлган болаларнинг ҳуқуқларини таъминлаш тизими яратилган. Ота-она меҳридан маҳрум ва имконияти чекланган болалар ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётди. Меҳри-

Боланинг бегонаси бўлмайти

бонлик уйлари, оилавий болалар уйлари, мактаб-интернатларда болажонлар учун барча имконият ва қулайликлар муҳайё. Бироқ, барибир уларнинг кўнгли ярим, дили ўксик. Бунга Навоий вилоят халқ таълими бошқармасига қарашли Меҳрибонлик уйида тарбия топаётган болалар ҳаётини кузата туриб, яна бир қарра амин бўлдик.

— Айни пайтда 104 нафар болага масъулмиз, — дейди Меҳрибонлик уйи директори, халқ депутатлари Навоий вилоят Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутат Дилбархон Орзиева. — Тарбияланувчиларнинг аксарияти оилалардаги носоглом муҳит, ичкилик ва ўзбекона ҳаёт тарзимизга ёт турли иллат сабаб туман ва шаҳар ҳокимликларининг қарори билан фақат бир йилга бизга жўнатилади. Аммо, минг афсуски, белгиланган фурсат ўтса-да айрим ота-оналар болаларини яна ўз бағриларига олишни истамайди. Турли ваз-қарсон билан гўдақларини ўзларидан нари қилишга уринадилар. Улар бу ҳаракатлари билан ўз фарзандининг қалбини яраётганликларини нахотки тушунишмасан?! Ахир инсон учун фарзанд, унинг дийдори ва тарбиясидан ҳам муҳимроқ яна қандай мақсад бўлиши мумкин?..

Албатта, биз муассасадаги ҳар бир болага меҳр кўрсатишга, ота-оналарининг ўрнини босишга ҳаракат қиламиз. Муассасанинг педагог-тарбиячилари уларнинг ҳар бир кунни мазмунли ва завқли ўтиши учун масъул. Аммо...

Болаларнинг энг яқин кишиси бўлган ота-онасини инсофга келтириш, улар оиласида соғлом муҳитни қарор топтириш учун

маҳалланинг кўмаги, ёши улғу қарияларнинг маслаҳати, қўни-қўшниларнинг аравашувини имкон қадар кучайтириш зарур. Зеро, халқимизда бир болани хурсанд қилишнинг савоби бир шаҳарни обод қилишга тенг, деган нақл бор.

Бу масканда кичкинтойлар учун барча шарт-шароит мавжуд. Болалар ётоқхоналари уй муҳитига мослаштирилган. Замонавий тарзда жиҳозланган мусиқа хонаси, спорт зали, компьютер хоналари, турли тўғраклар уларнинг ихтиёрида. Барча гуруҳга ўз ишининг моҳир устаси бўлган тарбиячилар бириктирилган. Муассасада ташкил этилган ижтимоий-психологик ва педагогик кўмаклашиш хизмати гуруҳи томонидан мунтазам равишда ўсмирларнинг репродуктив саломатлигини мустақамлаш, уларнинг ижтимоий ҳаётга мослашувини таъминлаш, касбга йўналтиришга қаратилган турли тадбирлар, интеллектуал ўйинлар ўтказиб келинмоқда.

Муассасада истеъдодли ўғил-қизлар талай. Жумладан шаҳардаги 16-умумтаълим мактабининг 5-синфидида таҳсил олаётган Севинч расомчилик тўғрагининг фаол аъзоси. Келажакда истеъдодли мўйқалам соҳибаси бўлиши орзу қиладиган бу кизалоқ 2014 йилда “Камал-қолдузлари” болалар ижодидиёти фестивалининг Республика босқинчида рангтаъсир йўналишидаги ижодий ишлари билан совриндор бўлди. Бундан ташқари Севинч шаҳардаги 1-мусиқа ва санъат мактабидида ҳам дутор йўналиши бўйича таҳсил олмақда. Суннатилло, Муроджон, Фозилжон ҳам дутор ча-

лишни қойиллатади. 8-синф ўқувчиси Меҳрангиз Каландарова таъйёрлаган хунармандчилик намуналарини мўҳсангиз, бу қизнинг интеллектуал салоҳиятига қойил қоласиз. Шохруз Шоназаров қилиб-бозлик бўйича қатор мусобақалар голиби.

Мамлакатимизда бола ҳуқуқлари ҳимояси мустақкам асосга эга. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, “Бола ҳуқуқларини қаролатлари тўғрисида”ги қонун асосида вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари таъминланмоқда.

Болалар манфаатларини таъминлаш, айниқса, ота-она меҳридан бебаҳра қолган болаларга ғамхўрлик қилиш, ёш авлоднинг ҳеч қимдан кам бўлмаган шароитда улғайиши, уларни ҳар томонлама етук инсонлар этиб тарбиялаш учун кенг имкониятлар яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу борада Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг сайловолди Платформасида ҳар томонлама баркамол янги авлоднинг дунёга келтириш ва тарбиялаш учун янада қулай шарт-шароитларни яратиш ишида ҳамкорлик қилишга қаратилган қатор мақсад-вазифалар белгиланган. Партия амалга ошираётган бундай кенг қўламли чора-тадбирлар оилаларда қадриятлар асосида маънавий муҳитни барқарорлаштиришда муҳим омили бўлмоқда. Зеро, боланинг бегонаси бўлмайти, уларнинг биздан кўра кучли, билимли, доно ташқари Севинч шаҳардаги 1-мусиқа ва санъат мактабидида ҳам дутор йўналиши бўйича таҳсил олмақда. Суннатилло, Муроджон, Фозилжон ҳам дутор ча-

Уралой ТУРДИЕВА, “Milliy tiklanish” мухбири

Миллий ахборот сегментлари

Миллий ахборот макони

“UZ” доменидаги сайтлар ривожидида намоён

Яқинда анчадан бери кўрмаган бир табиғий учратиб қолдим. Гап айла-ниб, бугунги ёшлар тарбияси, “оммавий маданият” ва интернетга тақалди. У шунда оиласида рўй берган интернет билан боғлиқ масалани қандай ҳал этгани ҳақида сўзлаб берди.

“Ўғлим замонавий ахборот технологияларидан баҳраманд бўлсин деб, унга компьютер олиб бериб, интернетга улатган эдим. Аммо, бир кунни тўсатдан, у интернет орқали ғоявий бузуқ сайтларга киратганини сезиб қолдим. Бу менга қаттиқ таъсир қилди. Фарзандимни бу глобал тармоқнинг салбий оқибатларидан қандай асраш ҳақида ўйлаб, бошим қотди...”

Ҳа, бугун ахборот-коммуникация воситалари ва интернет ҳаётимизнинг ажралмас қисмига айланди. Чегара билмас глобал тармоқ ҳар бир хонадонга кириб борди. Дейлик, беш йил олдин Ўзбекистонда интернет фойдаланувчилари 3,3 миллионни ташкил этган бўлса, бугун бу кўрсаткич 10 миллиондан ортган. Бошқача айтганда, айни пайтда мамлакатимиз аҳолисининг учдан бир қисми глобал тармоқ фойдаланувчиларидир. Бу эса миллий ахборот тизимини янада ривожлантириш, интернет фойдаланувчилари учун қулай шарт-шароит яратиш ва унинг хавфсизлиги таъминла-шини тақозо этади.

МУРОЖААТГА УЧ КУНДА ЖАВОБ

Мамлакатимизда ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш, миллий ахборот сегментларини ислоҳ қилиш, янада такомиллаштириш юзасидан кенг қамровли ишлар ёшлар маънавиятини юксалтириш билан уйғун ҳолда изчил амалга оширилмоқда. 2003 йилда Президентимиз фармони билан Компьютер ва ахборот технологияларини ривожлантириш ва жорий этиш Маркази — “Uzinfocom” давлат унитар корхонаси ташкил этилди. Марказ амалга ошираётган ташаббус-лойиҳалар мамлакатимизда ахборот-коммуникация соҳасини янада ривожлантириш, таълим тизимида ахборот технологияларидан самарали фойдаланиш, миллий сайтлар ривожидида муҳим омили бўлмоқда.

— Бугун марказимиз бошқарув органлари, бюджет ташкилотлари ва хусусий бизнес вакилларига компьютерлаштириш ва ахборот технологияларини жорий этиш бўйича кенг қўламли ахборот, сервис ва консалтинг хизматларини кўрсатиб келмоқда, — дейди марказ ахборот хизмати бошлиғи Зумрад Шожалилова. — Жумладан, электрон ҳуқуқларни ривожлантириш, таълим соҳасида ахборот-коммуникацияларини жорий этиш ҳамда ташкилотларнинг бошқарув жараёнларини автоматлаштириш масалаларида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, таълим муассасаларида ўқувчи-талабаларнинг ахборотга бўлган эҳтиёжини тўлақонли ва самарали таъминлаш мақсадида Ziyonet тармоғи фаолият кўрсатяпти. Бу тармоқ ўз таркибига uTube, u, tanlov.uz, figr.uz каби лойиҳаларни бириктирган. Уларда ўқувчи-талабалар учун керакли барча матнли, аудио ва видео материаллар жой олган. Шунингдек, ўзбек тилидаги миллий электрон почта хизмати — uMail.uz 172 мингдан ортиқ фойдаланувчига эга. Марказимиз лойиҳаси асосида иш олиб бораётган www.uz сайти эса “UZ” миллий доменидаги сайтларни излаб топиш, уларнинг ҳолати, статистикаси ва рейтингини кўрсатади.

“Uzinfocom” лойиҳаси асосида ишга туширилган Ягона интерактив давлат хизмати портали (www.ty.gov.uz) давлат органлари ва аҳоли ўрта-сидидаги муносабатларни мустақамлашга хизмат қилмоқда. Яъни, фуқаролар турли масалаларда барча давлат органларига ана шу портал орқали мурожаат қилиши ва жавоб олиши мумкин. Аҳоли ва давлат идоралари ўртасидаги электрон муносабатларнинг ўрнатилгани давлат органларининг иш самарадорлигини ошиши, аҳолининг ахборот олиш ҳуқуқларининг янада мустақамлашишига хизмат қилмоқда. Ҳозирга қадар Ягона порталга 185 мингдан зиёд мурожаат келиб тушгани ҳам интерактив хизматларнинг аҳамияти ва ўрни ошиб бораётганининг далилидир.

Яна бир муҳим жиҳат. Ягона порталдан ОАВ ҳам самарали фойдаланмоқда. Маълумки, “Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг очиклиги тўғрисида”ги қонунда муайян масала юзасидан давлат органларига юбориладиган мурожаатларга 7 кун ичида муносабат билдириш белгилаб қўйилган. My.gov.uz портали таҳлиллари эса бу мурожаатларга 3-4 кун ораллигида муносабат билдирилаётгани ва керакли жавоб қайтарилаётганини кўрсатамоқда.

БИР КУНДА 800 МИНГ ЎҚУВЧИ

Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги маълумотларига кўра, бугунги кунга қадар 307 сайт оммавий ахборот воситаси сифатида рўйхатдан ўтказилган. Аслида ҳам айни пайтда интернет ОАВ — энг тезкор ва қулай ахборот манбаига айланди. Мамлакатимиздаги етакчи интернет нашрларининг қуллик ўқувчилари 400 мингдан ортиқ бўлиб, уларда эълон қилинаётган ахборот ва материаллар бир кунда 700-800 минг мартадан кўпроқ ўқилмоқда. Бу, ўз навбатида, аҳолининг ахборотга бўлган эҳтиёжини таъминлаш билан бир қаторда, миллий манфаатларимизни ҳимоя қиладиган ахборот ресурсларининг тобора омма-лашиб бораётганидан далолатдир.

— XXI аср ахборот асри, унда одамлар ахборот оқимида яшайдилар, — дейди дагу.uz бош муҳаррири Алишер Азимов. — Лойиҳамизнинг номини ҳам аслида, шундан олганмиз. Сайтимиз орқали ёшлар учун қизиқарли бўлган хориж хабарлари, мамлакатимиз ҳақида рўй бераётган ижтимоий-сыйсий воқеалар, шоу-бизнес олами, авто ва спорт янгиликларини ўзбек ўқувчиларига содда ва тушунарли тилда, тезкор етказиб беришга ҳаракат қиляпми. Бундан ташқари, “Кун тарихи”, “Биласизми?”

ва “Иқтибослар” каби рукнлар орқали ўқувчиларга фойдали маълумотларни бериб борамиз.

МИЛЛИЙ ҚОНУНЧИЛИҚДА АХБОРОТ ХАВФСИЗЛИГИ

Бугун Ўзбекистондаги сайтлар сони 20,8 мингдан ошди. 2015 йилнинг январь ойидан бугунги кунга қадар 2,5 мингдан зиёд янги веб-сайтлар ишга туширилди ва бу жараён жадал давом этмоқда. Усиш суръати олдинги йилнинг шу давридагига нисбатан 111 фоиз, йил бошига нисбатан 6,5 фоизни ташкил этади. Сайтлар кўпайиб боргани сари, уларнинг ҳуқуқий ва техник жиҳатдан хавфсизлигини таъминлаш масаласи ҳам долзарб бўлиб бормоқда.

— Интернет жаҳон ахборот тармоғидидаги сайтлар хавфсизлиги миллий қонунчилигимизда ҳам ўз аксини топаган, — дейди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси аъзоси, ЎзМТДП фракцияси аъзоси Шухрат Тўхтабоев. — Хусусан, 2007 йил 25 декабрдаги “Ахборотлаштириш ва маълумотлар узатиш соҳасида қонунга хилоф ҳаракатлар содир этганлик учун жавобгарлик қўйирилганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонунга асосан, Жиноят кодексига қўшимча 6 модда киритилди. Унга кўра, белгиланган ҳимоя чораларини кўрмаган ҳолда ахборот тизимлари, маълумотлар базалари ва банкларини, ахборотга ишлов бериш ҳамда уни узатиш тизимларини яратиш, жорий этиш ва улардан фойдаланиш тақиқланади. Шунингдек, ахборот тизимларидан рухсат билан фойдаланиш фуқароларнинг

- ✓ Мамлакатимиз аҳолисининг учдан бир қисми интернетдан фойдаланяпти
✓ Миллий электрон почта — uMail.uz 172 мингдан зиёд фойдаланувчига эга
✓ Бугунги кунга қадар Ягона интерактив давлат хизматлари порталига 185 мингдан зиёд мурожаат келиб тушди
✓ Ўзбекистонда 307 сайт ОАВ сифатида рўйхатдан ўтказилган
✓ Юртимиздаги мавжуд сайтлар сони 20,8 мингдан ошди

ҳуқуқларига, фуқаролар, давлат ёки жамоат манфатларига зарар етказишига сабаб бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг эълиқ бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади. Бу ҳаракатлар кўп миқдорда зарар етказган ҳолда содир этилган бўлса, энг кам ойлик иш ҳақининг эълиқ бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилдан икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамок билан жазоланади. Бундан ташқари, Жиноят кодексига зарар келтирувчи дастурларни яратиш, ишлатиш ёки тарқатиш юзасидан содир этилган жиноят учун жаза турлари ҳам белгиланган. Компьютер тизимида сақланаётган ёки узатилаётган ахборотни рухсатсиз йўқ қилиб бериш, тўсиб қўйиш, модификациялаштириш, ундан нуска қўчириш тақиқланади. Шу билан бирга, уни қўлга киритиш мақсадини қўзлаб компьютер дастурлари яратиш ёки мавжуд дастурларга ўзгартиришлар киритиш, махсус вирус дастурларини ишлаб чиқиш, фойдаланиш ва тарқатиш энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача озодликдан маҳрум қилишга сабаб бўлади. Бу ҳаракатлар кўп миқдорда зарар етказган ёки уюшган гуруҳ томонидан содир этилса, икки йилдан уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

ХУЛОСА ҲАҚИДА

Мамлакатимизда ахборот технологиялари ва коммуникациялари, хусусан, интернет сайтларини ривожлантириш масаласига алоҳида эътибор қаратилаётгани бежиз эмас. Зеро, бугунги глобаллашув даврида халқимиз маънавиятига мос ахборот ресурсларини яратиш масаласи жуда муҳим саналади. Бу борада ЎзМТДП сайловолди Платформасида ҳам қатор мақсад-вазифалар белгиланган. Жумладан, ёшларнинг камолотига хизмат қиладиган креатив ахборот муҳитини яратиш, ёшларнинг жисмоний ва маънавий-ахлоқий ривожланишига зарар етказадиган ахборотлардан муҳофаза қилиш, миллий ахборот тизимлари ва ресурслари, айниқса, интернет тармоғининг миллий сегментларини ривожлантириш масаласига кенг ўрин берилган. Зотан, фақатгина миллий ахборот ресурслари, миллий маънавий-иқтисодий хизмат қиладиган сайтлар, тармоқлар яратиш ва ривожлантириш орқали ёшларни интернетнинг салбий оқибатларидан асраш мумкин.

Дарвоқе, мақоламиз аввалида келтирилган воқеа ҳақида тўхталиб ўтас. Уша танишимнинг хулосаси қуйидагича: “Шуни тушуниш, компьютердан интернетни узиб қўйиш ёки бутунлай ундан фойдаланишни тақиқлаш орқали ёшларни унинг таъсиридан сақлаш мумкин эмас. Яъни, болада бунга қарши иммунитетни ҳосил қилмасдан, ахборотларни танлаш, таҳлил қилишни ўргатмасдан туриб, “Ўргимчак тўри”нинг думидан асраб бўлмайди.

Шу воқеадан сўнг, ўғлим билан интернетдан қандай фойдаланиш кераклиги ҳақида суҳбатлашдик. Биргаликда унга керакли ва фойдали сайтлар рўйхатини туздик. Ўғлимнинг интернетдан фойдаланишини ҳар кунни назорат қиляпман, йўл-йўриқ кўрсатяпман. Бугунги глобаллашув шароитида интернетдаги тезкор ва сарҳадсиз ахборотни саралай билиш, улардан тўғри фойдаланиш инсондан юксак ақл, кенг дунёқараш ва мустақкам иродани талаб этишини ўғлим тушуниб етди. Шу боис энди ортиқча хавотирга ўрин йўқ”.

Аҳмад ЮСҲОВ, “Milliy tiklanish” мухбири

Бизнинг шарҳ

Гени ўзгартирилган маҳсулотлар

Истеъмолчи ҳаётини хавф остига қўймоқда

—...Масалан, биз пахта экамиз, а? Кейин уни яғона қиламиз. Яғона қилишининг нима кераги бор. Ундан кўра олиб ташланадиган пахта кўчатини помидорга пайванд қилса бўлмайди? Одамларга фойдаси тегади. Ҳам пахта бўлади, ҳам помидор бўлади.

— Уни еган нафақат одам, балки мол ҳам ҳаром ўлади-ку?

— Э, саломат бўлинг, домла. Ҳа, помидор бўлмаса, картошкани пайванд қилиш керак. Аввал пахтани териб, кейин картошкани ковлаб олаверамиз. Ана фикр. Японияда фикр учун пул тўлашади. Мен бу фикр учун бировдан пул талаб қилмапман. Бу ҳам пахта планини, ҳам озиқ-овқат программасини бажаришимизда асқотади. Каллани ишлатиш керак, каллани.

“Темир хотин” фильми қахрамонларидан бирининг ўзбекона соддалик ва жайдарлик билан айтган бу сўзлари замирида ўша даврга нисбатан аччиқ кесатиқ борлигини бугун яхши англаймиз. Зотан, пахта кўчатига помидор ё картошкани пайванд қилиб бўлмаслигини, бўлганда ҳам, домла айтганидек, унинг мевасини инсон туғул ҳайвонга ҳам жиддий зарар етказишини бугунги деҳқон яхши тушунади.

Аммо даврнинг шиддат билан ўзгариши фильм қахрамонининг пичинг аралаш гапларини ҳақиқатга айлантормоқда. Олимлар ўсимлик ва ҳайвонларнинг генетик хусусиятларини ўзгартириб, гўё янги дунё кашф этмоқда. Бу йўналишда катор лойиҳалар, илмий-тадқиқот марказлари фаолият олиб бормоқда. Ҳатто, генларни модификация қилувчи йирик корпорациялар ташкил этилган.

МАРСГА ТОШ ОТГУВЧИ СЕН...

Инсоннинг изланувчанлиги, янгиликка ўчилиги асрлар силсиласида дунё қиёфасини буткул ўзгартириб юборди. Бир пайтлар эртақларда тасвирланган учар гиламлар ҳаёт ҳақиқатига айланди. Бугун мағрибдан-машриққа тинимсиз қатнаётган самолётларни учар гиламларга менгазаш мумкин. Бундан VI аср илгари яшаб ўтган улўғ бобокалонимиз Алишер Навоийнинг орузи ҳам рўёбга чиқди: “Хамса”да тилга олинган ойнаи жаҳон ҳаёти-

мизнинг асосий воситаларидан бирига айланди. “Марсга тош отгувчи” инсоннинг компьютер технологиялари, мобил алоқа воситалари, ўзювчан машиналари-ю, ақлли роботлари оғиримизни енгил, узоғимизни яқин қилмоқда. Аммо инсоннинг барча кашфиёти ҳақида ҳам бундай фикрни айтиб бўлмайди. Одамзотнинг айрим кашфиётлари дунёдаги табиий мувозанатни бузаётгани ҳам сир эмас.

Масалан, кетма-кет осмонга кўтарилаётган ракеталар озон қатламнинг емирилишига, сайёрамиз иқлимнинг кескин ўзгаришига сабаб бўлмоқда. Кимёвий реакция маҳсули — гиёҳвандлик воситалари миллионлаб одамларнинг ёстигини қуритиб, оила-ларга пугур етказяпти. Булар инсоннинг таъбир жоиз бўлса, “қора кашфиётлари”дир. Гени ўзгартирилган маҳсулотлар (ГҲМ)нинг кашф этилиши ҳам одамзотнинг навбатдаги хатосидир, балки...

Бундай маҳсулотлар илк бор XX асрнинг 80-йилларида пайдо бўлган. Хитойда 1992 йили биринчи марта зараркунанда ҳашаротларга чидамли, гени ўзгартирилган тамаки нави ихтиро қилинди ва плантацияларда экила бошланди. Шундан кейин бундай маҳсулотлар оммалашди. 1994 йилда АКШда дастлабки гени ўзгартирилган помидор етиштирилди. У 14-16 даражали ҳароратда ярим йилгача ям-яшилликда турган ва хона ҳароратида пишиб ётибди. Шунингдек, мазкур помидор экспорт учун ҳам мўлжалланган бўлиб, вагонларга юклаганда ҳам ўз хусусиятини йўқотмаган. Бошида истиқболли бўлиб кўринган мазкур лойиҳа инсоният учун гўё озиқ-овқат муаммосини ҳал этаётгандек эди. Бундан ташқари, уларнинг экспортбоғлиги жаҳоннинг аграр давлатлари учун янги иқтисодий имкониятлар эшигини очиши тахмин қилинганди.

Сайёрамиз аҳолисини боқиб учун истиқболли туюлган ГҲМ ва уларнинг урғулари етиштириш жадал суръатларда ривожланди. Жумладан, Агробиотехнологияларни қўллашнинг мониторинг қилиш халқаро хизмати ISAAнинг маълум қилишича, 2013 йилда дунё бўйича 175 миллион гектар ерда (дунё умум-

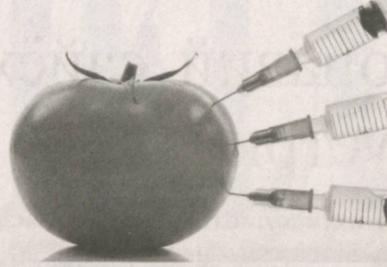
ий экин майдонининг 11 фоизи) гени ўзгартирилган маҳсулотлар етиштирилган. Бундай ўсимликлар жаҳоннинг 28 мамлакатда ўстирилади, уларнинг асосий улуши АКШ, Бразилия, Аргентина, Канада, Ҳиндистон ҳамда Хитой хиссасига тўғри келади. Дунё бозорига 27 турдаги ГҲМ экинлари тарқалган бўлиб, улар орасида асосий ўринларни соя, маккажўхори, пахта, картошка каби маҳсулотлар эгалламоқда. Генларни чатиштириш бўйича “Monsanto Co”, “Herbalife International of America” (АКШ), “Central Soya Protein Group” (Дания), “Oy finsoypro LTD” (Финляндия) каби корхоналарнинг фаолият юритаётгани мазкур соҳанинг сердаромад саноат турларидан бирига айланганидан далolat беради. Аммо...

ИСТИҚБОЛСИЗ КАШФИЁТ

Ҳатто, яқин-яқингача генларни модификация қилиш воситасида озиқ-овқат танқислиги муаммосини ҳал этиш мумкин, деган хулосалар мавжуд эди. Аммо сўнгги йилларда олиб борилган тадқиқотлар натижасида олимлар гени ўзгартирилган маҳсулотларнинг бир қанча зарарли оқибатларини исботлашди. Хусусан, бундай маҳсулотлар инсонда насл-сизлик касаллигини келтириб чиқариши, гени ўзгартирилган соя ўсимлиги истеъмоли эса одамнинг иммунитет тизимига салбий таъсир кўрсатиб, онкологик ва асаб касаллиқларига олиб келиш эҳтимоли борлиги исботланди. Шунингдек, ёш болаларни гени ўзгартирилган соядан тайёрланган маҳсулотлар билан озиқлантириш уларда қалқонсимон безнинг зарарланшини келтириб чиқариши, картошка истеъмоли эса сут безлари билан боғлиқ хасталиклар ва онкологик касалликларни кўзатиши таъкидланмоқда.

Бундан ташқари, ГҲМ экинлари ернинг ҳосилдорлигига салбий таъсир кўрсатиб, унинг чўлланишига олиб келиши кузатилади. Гени ўзгартирилган маҳсулотларни етиштириш табиий экинларни ҳам хавф остига қўймоқда. Буни бир неча бор ўтказилган тажрибалар ҳам исботлаган. Олимлар трансген (гени ўзгартирилган, бугдой уруғи ҳамда табиий бугдой нави биргаликда экилган ерларда табиий бугдой нави ҳам фақат бир марта ҳосил бериши, ундан кейин эса “бепушт” бўлиб қрилиши аниқлашди. Яъни, табиий бугдой трансген бугдойдан чангланиб, ундаги генетик хусусиятларни ўзлаштиради. Бу эса бора-бора инсониятнинг энг асосий озуқа манбаи — бугдойнинг йўқолиб кетиш хавфини тугдиради.

Тадқиқотлар бундай жараёнлар нафақат бугдойда, балки деярли барча ўсимлик ва ҳайвонларда ҳам кузатилиши мумкинлигини исботламоқда. Масалан, каламушлар озуқасига гени ўзгартирилган соя аралаштирилган, янги тугилган ҳар икки каламушдан бири нобуд бўлган, салкам 40 фоизи ногирон туғилган. Яшаб қолганлари ҳам ўзидан кейин насл қолдирмаган. Америкалик тадқиқотчилар, ҳатто, ГҲМ ўсимликларининг гулидан бол (нектар) йиққан асаларилар ҳам кейинги йилларда 30 фоизга камайиб кетганини айтишмоқда. Тадқиқотлар генетик модификацияланган экинлар билан боқилган қўйлар оммавий равишда қирилиб кетганини таъкидламоқда. Сўнгги йилларда юқорида қайд этилган

салбий оқибатларнинг олдини олиш мақсадида айрим мамлакатларда ГҲМ маҳсулотларини импорт қилиш, ишлаб чиқариш ва муомалага киритишда чекловлар қўйиш юзасидан бир қатор чоралар кўрилмоқда. Жумладан, 2014 йилда Жамият фикрини ўрганиш Бутунроссия маркази ўтказган сўров натижаларига кўра, мамлакат аҳолисининг 80 фоиздан кўпроги ГҲМни таъқиқлашни маъқуллаган. Бундан келиб чиққан ҳолда, мамлакатда генли инженер модификацияланган ўсимликлар ва ҳайвонларни етиштириш ва ўстиришни таъқиқловчи қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди. Бугунги кунда мазкур қонун лойиҳасини қабул қилиш бўйича муҳокамалар давом этмоқда.

Европа Иттифоқи (ЕИ) доирасида 2001 йилдан бери амалда бўлган тартибга асосан озиқ-овқат маҳсулотлари хавфсизлиги бўйича Евроагентлиқнинг (EFSA) розилиги билан 52 турдаги ГҲМ маҳсулотларини импорт қилиш ва реализация қилишга рухсат берилган эди. 2014 йил 12 июнь кун ЕИ кенгашининг атироф-муҳит масалалари бўйича бўлган йилги-лишда ГҲМ экинларини етиштиришни таъқиқлаш масаласи муҳокама қилинди ва бу ташаббусни Бельгия ва Люксембургдан ташқари ташкилотнинг 26 аъзоси маъқуллади. Хитойда ҳам ГҲМ маҳсулотларини назорат қилиш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилмоқда: “Wall Street Journal” нашрининг ёзишича, 2014 йилнинг ўзида АКШдан Хитойга экспорт қилинадиган маккажўхори ҳажми 85 фоизга қисқартирилган ва бундан океан орти савдо компаниялари 500 миллион доллардан кўпроқ молиявий зарар кўрган. Бундай мисолларни яна кўплаб учратиш мумкин.

ЎЗМТДП — СОҒЛОМ ҲАЁТ ТАРАФДОРИ

Гени ўзгартирилган маҳсулотларнинг инсон саломатлигига хавф-хатари уларнинг истеъмолига янада эътиборлироқ бўлишимизни тақозо этмоқда. Бугунги кунда аксарият давлатлар келгусида ГҲМ экинларини назоратсиз экиш ва истеъмол қилиш аҳолининг генетик ўзгариши ва ҳосилдор ерларнинг чўлланишига олиб келишини, шу боис бу борада аниқ амалий ҳаракатлар, чора-тадбирлар кўриш лозим, деган хулосага келмоқда.

Энг муҳими, Ўзбекистон “Миллий тикланish” демократик партияси сайловолди Платформасида дунё миқёсида глобал ҳисобланган ана шундай муаммага қарши курашиш, аниқроқ айтганда, гени ўзгартирилган маҳсулотларни чеклашга ва бу орқали соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш асосий мақсад-вазифалардан бири сифатида белгиланган. Партиянинг бу борадаги аниқ позицияси аҳолининг истеъмол маданиятини ошириш, мамлакатимизда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш ва ўсиб келаётган навқирон авлоднинг ҳар томонлама соғлом бўлиб вояга етишида муносиб ҳисса қўлиши шубҳасиз.

Ҳасан САЛОМОВ,
“Milliy tikanish” мухбири

Рангин дунё

Дунёнинг дастлабки беш метрополитени

ИНГЛИЗЛАР ИФТИХОРИГА АЙЛАНГАН ФРАНЦУЗ ИХТИРОСИ

“Tube” (“кувур”) деб аталувчи Лондон метрополитени икки қаватли автобуслар, қизил рангли телефон будкалари, ихчам таксилар каби шаҳар рамзларидан бирига айланган. XIX аср ўрталарига келиб Лондон ҳўчаларида транспорт воситаларининг қўлайлиги ва кўча ҳаракатидаги ноқулайликлар ер ости йўлига эҳтиёж пайдо қилган. Яъни шаҳарда ҳали светофор, бирёқлама йўллар ва тартибга солувчи хизматлар йўлга қўйилмаганлиги боис ҳаракатланувчи транспорт воситалари Лондоннинг тор ва тирбанд қўчаларида кўлаб муаммоларга дуч кела бошлади. Табиийки, бу муаммони ечиш йўллари изланди, метро бу борада муҳим кадам бўлди. Лондонда истикомат қилган француз муҳандиси Марк Брюнель ихтиро қилган ер ости йўли лойиҳаси асосида қуриб битказилган дастлабки метро линияси 1863 йил 10 январда ишга тушди. Икки бекат ўртасидаги масофа олти чакиримни ташкил қилган. Лондон метрополитени шаҳарда юзага келган тирбандлик муаммосига ечим бўлиш билан бирга, энг тез ва қўлай транспорт воситаси сифатида техника инқилоби рамзига ҳам айланди.

Ундан дастлаб бойлар, аслзодалар кўнгилочар мақсадларда фойдаланишган. Ўшанда ер ости локомитиви вази-фасини паравозлар бажарган. Паравозлар кўмир ёқил-гиси воситасида ҳаракатлангани учун ўзидан кўп миқдорда тўтун чиқарган. Бундан томсиз бўлган учинчи даражали вагонга чиққан йўловчилар кўпроқ азият чеккан. 1890 йилга келиб тиргалки электровоз ихтиро қилинди. Орадан 10-15 йил ўтиб паровоз тутуни билан боғлиқ муаммага бутунлай ечим топилди.

Бугун Лондон метрополитени етти йўналиш, 268 бекатдан иборат. Тўлов уларнинг ҳар бири учун алоҳида-алоҳида амалга оширилади. Чипталар эса метрога киришда ҳам, чиқишда ҳам текширилади. Чиптасиз юрган йўловчига 50 фунт стерлинг жарима солинади.

УЗОҚ КУТИЛГАН ТАРМОҚ

Лондон метрополитени ишга тушиб, олти йил ўтгандан сўнг Грециянинг Афина шаҳрида ҳам метрополитен қурилди. Унга дастлаб метрополитен эмас, балки шаҳар ичидаги темир йўл тармоғи сифатида қаралган. Йўловчиларни ташинишга мўлжалланган биринчи йўналиш орадан узоқ вақт ўтиб, аниқроғи 1969 йилда ишга тушди. Дунёнинг дастлабки метрополитендан бири бўлишига қарамай, Афинада иккинчи метрополитен тармоғи йўловчиларга Олимпия йўлилари арафасида — 2004 йилдан хизмат кўрсата бошлади.

“АКА-УКА” ТЮНЕЛЛАР

Истамбулда 1875 йилда ишга тушган дастлабки метрополитеннинг узунлиги атиги ярим километрини ташкил этган. Ихчамлиги сабабли уни “тунель” деб номлашган. Кейинчалик унинг “укаси” — “тунель 2” қурилган. Улар ҳали ҳам мавжуд. Айни пайтда Истамбулдаги метрополитен тўрт йўналиш, 66 бекатдан иборат. Метронинг учта йўналиши шаҳарнинг Европа, тўртинчиси эса Осиё қисмида жойлашган.

КЕЧА-КУНДУЗ ФАОЛИЯТДА

Океан ортида метрополитеннинг дастлабки тармоғи 1880 йилда, Нью-Йорк шаҳрида очилган. Бу бежиз эмас. Чуқи ўшанда шаҳар саноат марказига айлана бошлаган, аҳоли сони ҳам муттасил ошиб бораверган. Бу, ўз навбатида, аҳолининг янги транспорт воситаларига бўлган эҳтиё-

жининг ошишига сабаб бўлган. Нью-Йорк метрополитени кечаю-кундуз — 24 соат ишлайди.

1982 йилда Чикаго шаҳрида қурилган метрополитен тармоғи эса бугунги кунда дунёдаги энг узун йўналиш саналади. Йўловчи сигими бўйича учинчи — Нью-Йорк ҳамда Вашингтон метрополитенидан кейинги ўрин туради. Чикаго метрополитени 8 йўналиш, 144 бекатдан иборат.

Дарвоқе, бугунги кунда дунёнинг 165 шаҳрида метрополитен мавжуд. Улар орасида Марказий Осиёда яғона бўлган пойтахтимиз Тошкент шаҳрининг ҳам борлиги бизга ғурур бағишлайди. Тошкент метрополитени уч йўналиш, 29 бекатдан иборат. Қувонарлиси, 2014 йил ноябрь ойида Distractify электрон нашрида чоп этилган “Метро бекатлари сизни жамоат транспортдан фойдаланишга илқомлантирадиган дунёдаги 17 шаҳар” рўйхатидан Тошкент шаҳри ҳам ўрин олган.

Шаҳзод ҒАФҒОРОВ

Зилзила катта талофат келтирди

Непал пойтахти Катманду яқинида юзага келган 7,9 балли зилзила Ҳиндистон, Шри-Ланка ҳамда Тибетга зарар етказди.

Оқибатда Непалда 3 мингдан зиёд киши зилзила қурбонига айланган. Зилзила маркази Катманду шаҳридан 82 километр шимолий-ғарбда бўлгани маълум қилинмоқда. Катманду шаҳри марказида жойлашган XIX асрда қурилган 11 қаватли Бхимсен минораси қучли ер силкиниши оқибатида кулаган. Зилзила оқибатида Ҳимолай тоғида бир неча марта қор қўчиши юзага келди. Ҳозирда Катмандуда аэропорт фаолияти тўхтатилган.

Деҳли шаҳрида кузатилган 6,5 балли ер силкиниши оқибатида ҳам қурбонлар борлиги айтилмоқда. Бихар штатида электр таъминоти ва телефон алоқаси билан боғлиқ муаммолар юзага келган. Ҳиндистон ҳукуматининг қарори билан Непалда жабрланган фуқароларга ёрдам кўрсатиш, зилзила оқибатларини бартараф этишга кўмаклашish мақсадида тиббиёт ходимларидан иборат ёрдам гуруҳи юборилди.

Зилзиладан Шри-Ланка ва Хитойнинг Тибет тумани ҳам зарар кўрган.

Ой яна эътибор марказида

Япония аэрокосмик тадқиқотлар агентлиги 2018 йилда Ойга кўнши модулига эга илк автоматик фазовий аппарати учтиришни режалаштирмоқда.

Лойиҳа қиймати ҳозирча маълум қилинмаган. “SLIM” деб номланган космик аппарат (Smart Lander for Investigating Moon) 2013 йилда тайёрланган “Epsilon” номли япон ракета-си кўмағида фазога учурилади. Мазкур миссиянинг вазифаси кейинги экспедициялар учун Ер табиий йўлдошдаги истиқболли ҳудудларни излаб топишдан иборат. Лойиҳага 2016 йилда маблағ ажратиш мўлжалланган.

Ойни тадқиқ этиш Япония фазовий дастурида алоҳида ўринга эга. 2007 йилда Ойга учурилган “Kaguya” аппарати саккиз ой давомида Ер йўлдоши орбитасида тадқиқот олиб бориб, Ой юзасини бир неча марта суратга олган.

Кичкина усқунанинг катта имкониятлари

Американинг “Google” корпорацияси компьютер вазифасини бажарадиган “Chromebit” номли усқунани омма эътиборига ҳавола этди.

Усқунани ишлаб чиқариш ва сотиш билан “ASUS” компанияси шуғулланади. Катталиги шоколад таёқчасидек келадиган “Chromebit” компьютернинг барча вазифасини бемалол бажара олади. “Chromebit”ни ишга тушириш учун уни компьютер ва телевизор мониторида улаш кифоя. Ундан фойдаланиш тадбиркорлар ҳамда мактаб ўқувчиларига қўшимча имкониятлар яратади. Митти усқуна 100 долларга баҳоланмоқда. Уни ёш ойларида сотувга чиқариш мўлжалланмоқда.

Тушқунликнинг яна бир омили

Америкалик олимлар ижтимоий сайтлардан мунтазам фойдаланиш одамларда депрессиянинг юзага келишига сабаб бўлишини аниқлашди.

Бунинг учун 300 талаба иштирокида тадқиқот ўтказилди. Қўнгилилар 14 кун давомида ўзларига қўлай пайтда “Facebook” ижтимоий тармоғидан фойдаланишди. Шундан сўнг уларда депрессия аломатлари ўрганилди. Тажриба чиндан ҳам иштирокчиларда депрессияга мойиллик ортганини исботлади.

Олимларнинг фикрича, ижтимоий тармоқлар одамларни ўз ҳаётини бошқалар билан қиёслашга мажбур этади. Сабаби, бундай тармоқлар орқали фойдаланувчи бошқаларнинг қўлга киритган ютуқлари акс этган суратларни, видеоларларни мунтазам томоша қилади. Натижада фойдаланувчида ўзига ишонмаслик, умидсизлик юзага келиши, бу эса бора-бора депрессияга сабаб бўлиши айтилмоқда.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди.

Витаминга бой исмалоқ

Исмалоқ одам организми учун кони фойда. Шу боис қадим замонлардан одамлар баҳор келиши билан исмалоқдан турли таомлар тайёрлашган: у киш буйи сархил неъматларга ташна бўлган танага куч-қувват бағишлаган. Исмалоқда катта миқдорда минерал тузлар (биринчи навбатда темир бирикмалари), кўплаб витаминлар (А, В, Р, С, РР, D) ва турли микроэлементлар, оксил, йод бор. Айниқса, камқонликка чалинганларга бу кўкат жуда фойдали.

Исмалоқ иммунитетни яхшилади, томирларни мустаҳкамлайди, ошқозон ости беши фаолиятига ёрдам беради, гипертониянинг олдини олишга хизмат қилади, хужайраларнинг қаршини секинлаштиради. Бундан ташқари, асаб фаолияти бузилган ва каттиқ толиққан кишиларга ҳам исмалоқнинг фойдаси катта. Қорин дам бўлган маҳалда 10 грамм исмалоқ барги бир стакан сувда қайнатиб ичилса, ичаклар иши анча равланлади. Милклар яллиғланишида оғизни, бодомсимон без оғриганда томоқни исмалоқ суви билан чайқаш фойдалидир.

Исмалоқни болалар кўп тановул қилмагани маъқул. Чунки унинг таркибида шовул кислота мўл бўлиб, буйрак, жигар, ўн икки бармоқлик ичак ва ўт пуфаги фаолиятига салбий таъсир кўрсатади. Исмалоқнинг эскирган баргларида шовул кислотаси кўп бўлади. Шунинг учун янги баргларидан фойдаланиш керак. Қолаверса, уни узок муддат сақлаб бўлмайди. Акс ҳолда таркибида организм учун зарарли тузлар кўпайиб кетади.

БИЛАСИЗМИ?

Делфинлар бир кўзини юмиб ухлайди.
Кўршапалак — уча оладиган ягона сўтэмизувчи ҳайвон.
Тамаки махсулотлари қадоғидаги инсон саломатлигига зарари ҳақидаги огоҳлантириш илк бор 1966 йилда пайдо бўлган.

ТУРФА ОЛАМ

Музей янада бойиди

Олимлар Хитойнинг Гуандун провинциясидаги Хэюань шаҳри атрофидан 43 донна динозавр тухумини топиди.

Тухумларнинг 19 таси бутун ҳолда бўлиб, яхши сақланган. Уларнинг ҳар бирининг ҳажми 13 сантиметр ташкил этади. Ҳозирча мазкур тухумларнинг қайси турдаги динозаврга тегишлилигини аниқлашнинг имкони бўлмади. Мазкур саволга яқин кунлар ичида Хитой фанлар академияси экспертлари жавоб беради. Улар тухум кўйилган иннинг ёшини ҳам аниқлаши керак. Олимлар топилма ўз жойида қолиб кетаверганида яна 90 миллион йил сақланган бўларди, деган фикрда. Хэюань шаҳри "динозаврлар диёри" деб аталади. Боиси, шаҳар атрофидан 17 мингга яқин динозавр даврига оид топилмалар аниқланган. Қолаверса, маҳаллий музейда ўн мингдан зиёд динозавр тухумлари сақланади. Бу жиҳатдан музей Гиннеснинг рекордлари китобига киритилган. Энг қизиги, уларнинг биринчисини 1996 йилда болалар тасодифан топиб олган.

Ширин уйку нимага боғлиқ?

Олимлар ширин уйку инсоннинг яшаш жойи ва муҳитига бевосита боғлиқ эканини аниқлади.

Тадқиқот учун дунёнинг 50 давлатидан 944 минг одам жалб қилинди. Аниқланишича, Хитой, Венгрия, Словакия, Польша, Чехия аҳолиси нисбатан яхши ухлар экан.

Маълумки, уйку инсоннинг ҳам жисмоний, ҳам руҳий ҳолати учун муҳим аҳамиятга эга. Ёмон туш кўриш, тўйиб ухламаслик инсон саломатлигига салбий таъсир кўрсатади. Хусусан, бундай шaroитда одамда тушқунликка тушиш, одадий чарчоқ билан боғлиқ муаммолар юзага келиши мумкин. Олимлар яхши уйку одамнинг тўла қувват билан ишлаши ҳамда кун давомида ўзини тетик ҳис этиши учун муҳим ўрин тутишини таъкидлашди. Тадқиқотдан яна шу нарса маълум бўлдики, энг эрта уйғонадиганлар асосан Жанубий Африка Республикасида истироҳат қилар экан. Улар эрталабки олтидан сал ўтиб уйғонади. Россияда эса одамлар асосан тунги бирда уйкуга кетиб, эрталаб соат саккизда уйғонади.

Таърибада ушбу эгизок этган кўнгиллиларнинг аксарияти улар учун ухлашга энг қулай кун бу — шанба ва чоршанба эканини маълум қилган.

Ш.ГАФФОРОВ тайёрлади

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий кенгаши, "Миллий тикланиш" газетаси таҳририяти ва Бухоро вилоят кенгаши партия вилоят кенгаши Ижроия кўмитаси девони раҳбари Маннон Тўхтаевга ўғли

ШОҲРУҲнинг

бевақт вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Анжуман

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги академиясида "Касб маданияти юксак, юқори малакали ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш — асосий вазифамиз" мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди. Унда олий ўқув юрти раҳбарияти, профессор-ўқитувчилар, курсантлар ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Етук кадрлар тайёрлаш — асосий вазифа

Тадбирда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантиришда ички ишлар тизимини такомиллаштириш, соҳани малакали кадрлар билан таъминлаш, мутахассислар салоҳиятини ошириш алоҳида аҳамиятга эга экани таъкидланди. Шу боис академияда тингловчи-курсантларнинг жисмонан соғлом, бақувват ҳамда маънан етук кадрлар бўлиб етишиши учун барча шароит ва имконият яратилган. Мазкур ўқув муассасасида юздан ортиқ илмий даражали профессор-ўқитувчилар, 24 фан доктори томонидан тергов, тезкор-кидирув, жиноятларнинг олдини олиш ҳамда эксперт-криминалистик фаолият йўналишлари бўйича олий маълумотли мутахассислар тайёрланмоқда.

Шу билан бирга, ички ишлар органлари учун раҳбар кадрлар тайёрловчи Олий академик курслар, ички ишлар органлари офицерларининг малакасини ошириш факультети, Сержантлар таркибини тайёрлаш олий курси фаолият юритмоқда.

Академияда маънавий-маърифий ва тарбиявий ишларга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Тингловчи-курсантларни миллий истиқлол ғояси, эл-юртга, касб ва бурчга садоқат руҳида тарбиялаш, уларда юксак фуқаролик фазилатларини шакллантириш мақсадида турли учрашув, давра суҳбатлари мунтазам ўтказиб келинмоқда. Ахборот-ресурс марказида тингловчи-курсантлар фойдаланиши учун 10 мингдан ортиқ адабиёт, қонун ва қонуности норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар мавжуд.

Академияда спорт билан шуғулланиш учун зарур барча шароит яратилган. "Жисмоний тайёргарлик" кафедраси қошида кўл жанги, самбо, дзюдо, юнорум ва эркин кураш, енгил атлетика, футбол, баскетбол ва волейбол секциялари фаолият кўрсатмоқда. Буларнинг самараси ўлароқ ўқув юрти спортчилари мамлакат миллий терма жамоалари таркибида кўп маротаба совринли ўринларни кўлга киритган.

Анжуманда юқори касб малакаси ва юксак маънавиятли ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлашнинг долзарб масалалари муҳокама қилинди.

Хасан АБДУНАЗАРОВ

Туризм

Замонавий сайёҳлик индустрияси

мамлакат иқтисодиёти ривожига хизмат қилади

27-28 апрель кунлари пойтахтимизда "Ўзбектуризм" миллий компанияси ва "Буюк ипак йўли" реклама агентлиги томонидан Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирликлари ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлиги билан ҳамкорликда "Дам олиш дунёси" халқаро Ўзбекистон сайёҳлик кўргазмаси бўлиб ўтди.

Мамлакатимиздаги тинчлик ва барқарорлик, замонавий меҳмонхоналар ва дам олиш масканлари, юксак сифатли хизмат сайёҳларнинг мазмунли ҳордиқ чиқариши учун қулай имконият яратмоқда. Миллий маданиятимиз, тарихий меросимиз, жаҳон цивилизациясига бебаҳо хисса қўшган бобокалонларимизнинг маънавий мероси қайтадан ўрганилди, уларнинг муборак номлари тикланди. Буюк алло-маларнинг таваллуд топган тарихий саналари халқро микёсда кенг нишонланди.

Юртимизда сайёҳлик инфратузилмасини ривожлантириш борасида амалга оширилган илмий ишлар самарасида ички ва ташқи туризм тобора кенгаймоқда. Сайёҳликнинг экотуризм, геотуризм, экотемал, маданий йўналишлари, альпинизм, балиқовчи, рафтинг каби турлари ривожланмоқда. Қадимий обидалар, хушманзара гўшалар бўйлаб янги сайёҳлик йўналишлари ишлаб чиқилмоқда, транспорт коммуникациялари изчил яхшиланимоқда.

"Дам олиш дунёси" халқаро Ўзбекистон сайёҳлик кўргазмаси бу йил учинчи бор ўтказилди, — дейди "Ўзбектуризм" миллий компаниясининг матбуот котиби Ҳафиза Бўронова. — Унда дунёнинг ўттиз мамакатидан қарийб 150 фирма ва компания вакиллари иштирок этди. Кўргазманинг дастлабки кунида Жаҳон сайёҳлик ташкилотининг "Ўзбекистонда гастрономик туризмни ривожлантириш

истиқболлари" мавзусидаги халқаро конференцияси бўлиб ўтди. Гастрономик туризм — пазандчилик билан боғлиқ барча туристик фаолият турлари, хусусан, озиқ-овқат махсулотларини ишлаб чиқарувчи компаниялар, гастрономик фестиваллар, озиқ-овқат ярмаркалари ва бу борада тажриба орттиришга хизмат қилувчи саёҳатлар мажмуидир. Юртимизда гастрономик туризм имкониятлари, бу борада халқаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш истиқболларига доир кўплаб масалалар муҳокама қилинди. Шунингдек, "Дам олиш дунёси" кўргазмаси доирасида қадимий автомобиллар ишқибозлари учун 60 йиллик тарихга эга йигирмадан зиёд ноёб турдаги ретро-автомашиналар кўргазмаси ҳам намойиш этилди. Кўргазманинг иккинчи кунид

Эркин ДОРИПОВ, "Milliy tiklanish" мухбири

Фестиваль

Мумтоз мусиқа санъати

болалар ижоди ва ижросида

Мусиқанинг бетакрор жозибаси ҳар қандай инсонни ўзига ром этади. Майин ва ёқимли куй қалбларга ҳарорат, руҳиятга қувват, шуурга тиниқлик бахш этади. Мусиқа инсонни эззуликка, ижод завқига ундайди.

Кўнглида шундай санъатни жо этиб, кўлида соз билан дилларга эзгулик улашиш ниятида бўлган ўспирин ёшларни кўп овозли халқ чолғулари ансамбли ва оркестрларининг "Наврўз садолари" халқаро мусиқа кўрик-фестивали жам қилди.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари, Халқ таълими вазириликлари, "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси, Ўзбекистон давлат консерваторияси, Бастакорлар, "Тасвирий ойина" ижодий уюмлари, Тошкент шаҳар ҳокимлиги, "Сўғдиёна" халқ чолғулари камера оркестри ҳамда Швейцариянинг ҳамкорлик бюроси билан биргаликда ташкил этилган мазкур фестивал Кексаларни

эъозлаш йилига бағишланди. Унда мактабгача таълим муассасалари, мусиқа ва санъат мактаблари, ихтисослашган лицей ва коллежлар оркестр ҳамда ансамбллари, профессоронал жамоалар иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар мамлакатимизда Президентимиз раҳнамолигида ёш авлодга замонавий таълим-тарбия бериш, уларни миллий ва умминсоний қадриятларимизга садоқат руҳида камол топтириш, уларнинг дунёқараши ва маънавиятини юксалтириш

мақсадида санъат ривожига алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади. Кўрик-фестиваль халқ чолғулари оркестрлари ва кўп овозли ансамбллар ижрочилиги йўлида изланаётган ёш истеъодларни аниқлаш, бу бетакрор мерос намуналаридан миллий санъат ихлосмандларини баҳраманд этиш имконини берди. Унда олтимишга яқин ижодий жамоа қатнашди.

Фестиваль доирасида мусиқий чолғулар кўргазмаси ҳам ташкил этилди. Миллий чолғу-